

CENTRALE VESTERBRO VEST

- Rummelighed med plads(er) til alle

ANSØGNING OM OMRÅDEFORNYELSE
Københavns Kommune 2011

Områdefornyelse på Centrale Vesterbro

Københavns Kommune søger hermed Socialministeriet om reservation af støtte til to områdefornyelser på henholdsvis Centrale Vesterbro Vest og Centrale Vesterbro Øst efter bestemmelserne i Byfornyelseslovens kap. 2, § 4.

Det overordnede tema for områdefornyelserne på Centrale Vesterbro er demokrati og deltagelse. Med områdefornyelserne ønsker Københavns Kommune at understøtte en byudvikling, hvor flere forskellige borgere indgår i udviklingen af deres kvarter. I regi af områdefornyelserne skal Københavns Kommune i samarbejde med borgere og lokale aktører udvikle og afprøve nye metoder til borgerinddragelse, hvor både de i forvejen aktive og engagerede og de grupper, som ikke traditionelt fylder meget i nærdemokratiet, f.eks. børn og unge og udsatte, har lyst til og mulighed for at være med. Med fokus på demokrati og deltagelse ønsker Københavns Kommune, at bidrage til at styrke sammenhængskraften i et meget mangfoldigt kvarter, hvor der leves mange parallelle tilværelser.

Områdefornyelserne på Centrale Vesterbro tager udgangspunkt i en række fysiske projekter omkring byrum, boliger og gårde. Det er først og fremmest i forhold til de projekter, der omhandler udvikling og opgradering af eksisterende byrum, at områdefornyelserne skal udvikle og afprøve nye metoder til borgerinddragelse. Her bliver udviklingen af en strategi for inddragelse af udsatte central. I regi af områdefornyelserne skal der ligeledes udarbejdes en strategi for hjørner, der kan styrke den lokale identitet og binde kvarteret sammen. Endelig vil områdefornyelserne på Centrale Vesterbro lade sig inspirere af Københavns Kommunes strategi for færdiggørelse af nye boligområder.

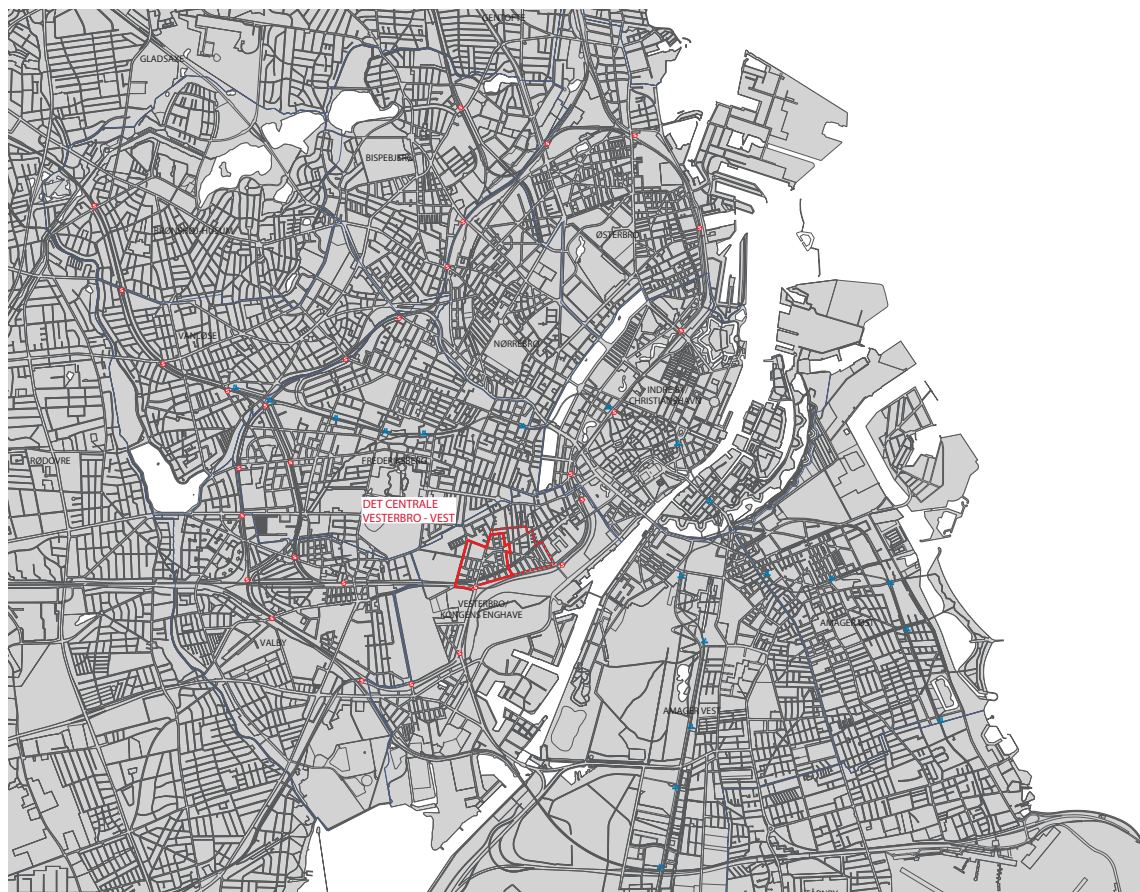
CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

RESUMÉ	4
1. MOTIVATION	6
1.1 Nye demokratiformer i områdefornyelserne	8
1.2 Udbygning af demokratiet på Centrale Vesterbro	9
1.3 Ny organisering af områdefornyelserne	12
2. INDSATSOMRÅDER I OMRÅDEFORNYELSERNE PÅ CENTRALE VESTERBRO	14
2.1 På kryds og tværs af Vesterbro	15
2.2 Begrænset plads - ubegrænset funktionalitet	15
3. CENTRALE VESTERBRO ØST - ET MANGFOLDIGT KVARTER	18
3.1 Fysiske udviklingsområder - en læringsproces i demokrati	20
4. FAKTA OM CENTRALE VESTERBRO VEST	34
5. RAMMER FOR OMRÅDEFORNYELSEN PÅ CENTRALE VESTERBRO	37
5.1 Kommunal organisering	37
5.2 Forankring	38
5.3 Evaluering	38
5.4 Foreløbig tidsplan for Centrale Vesterbro Øst og Vest	39
5.5 Økonomi for Centrale Vesterbro Vest	40
BILAG 1: STATISTISK OVERSIGT - CENTRALE VESTERBRO VEST	41
BILAG 2: TEMAKORT	43
Temakort 1: Skoledistrikter på Centrale Vesterbro Vest	43
Temakort 2: Ejerformer på Centrale Vesterbro Vest	44
BILAG 3: VURDERINGSSKEMA FOR CENTRALE VESTERBRO VEST	45

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

RESUMÉ

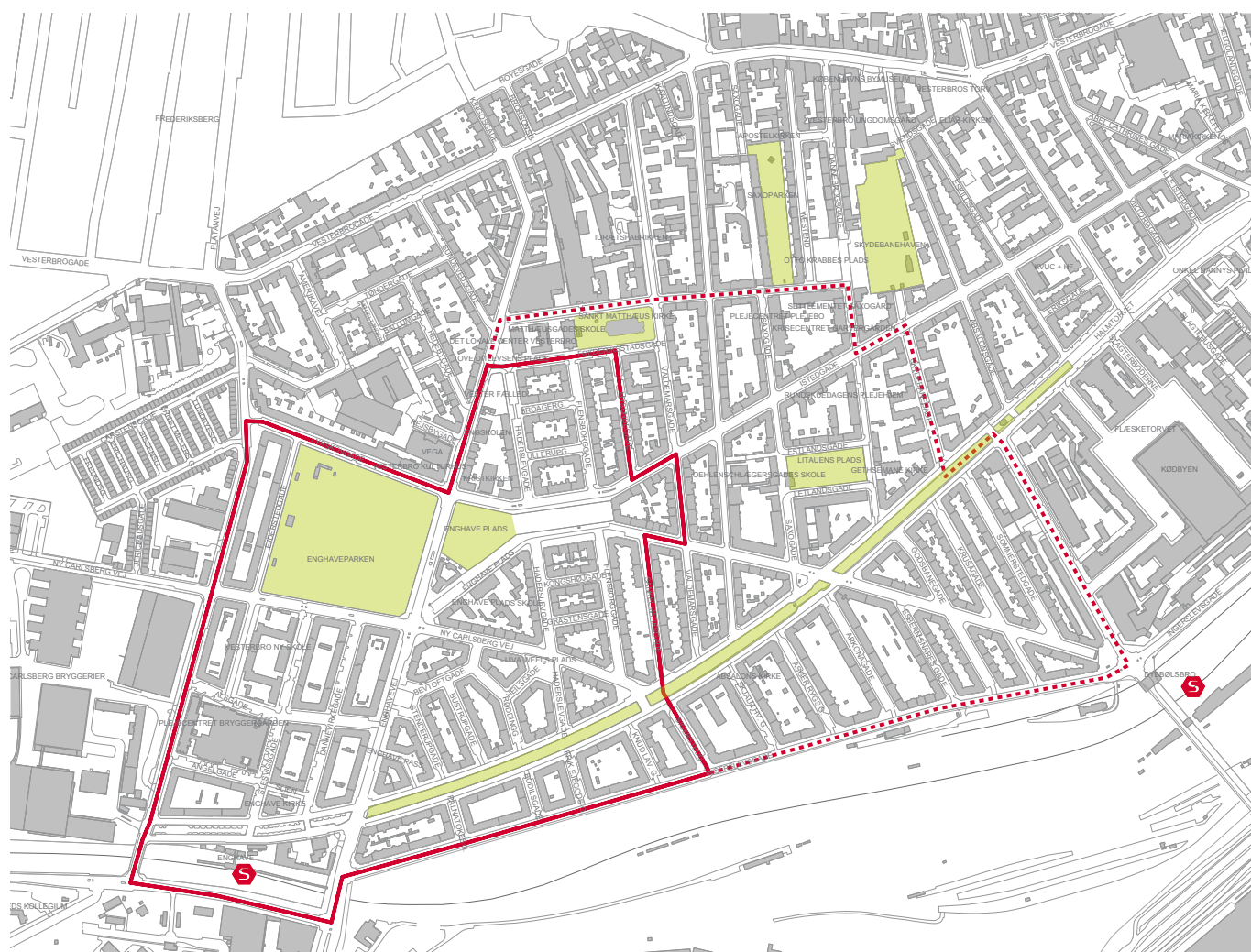
Stofmisbrugere, alkoholikere og prostituerede side om side med caféer, smarte butikker, børnefamilier og mangeartede subkulturer, det er hverdag på det Centrale Vesterbro. Der leves mange parallelle tilværelser i bydelen; tilværelser som gennem nye former for møder og processer vil kunne være med til at mindske nogle af de barrierer og fordomme de forskellige kulturer og mennesker opbygger om hinanden. Udover at der er enklaver i det Centrale Vesterbro med et massivt bygningsfornyelsesbehov, er der også et markant behov for at tage hånd om de få grønne m2, der er i kvarteret. Med afsæt i demokrati og deltagelse vil to områdefornyelsesindsatser, på henholdsvis Centrale Vesterbro Øst og Centrale Vesterbro Vest, arbejde med at lade de uorganiserede røster få indflydelse på det Centrale Vesterbros udvikling. En udvikling med primær fokus på de meget begrænsede, nedslidte og ufunktionelle grønne udearealer de to dele af Vesterbro tilbyder. Dette arbejde skal ske i et tæt samarbejde med det veletablerede forenings- og organisationsliv Vesterbro gennem mange år har været kendt for, og som skal være med til at videreføre den samarbejdskultur og de relationer de to områdefornyelser genererer. Fysiske projekter vil således blive et synligt og visuelt resultat af et stort stykke socialt og kulturelt arbejde, og det Centrale Vesterbro vil i perioden have gennemlevet forskellige demokratiske deltagelsesformer, der vil styrke området udvikling og sammenhængskraft på mange andre fronter, end dem der er synlige for det blotte øje.

Oversigt kort over København med markering af Centrale Vesterbro

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Lokalisering af Centrale Vesterbro Vest er markeret med optrukket linje. (Centrale Vesterbro Øst er markeret med stiplede linje).

1. MOTIVATION

Centrale Vesterbro betegner den del af Vesterbro, som ligger mellem de to tidligere byfornyelsesindsatser på henholdsvis Indre og Ydre Vesterbro. Kvarteret afgrænses af Ingerslevsgade og banelegemet mod syd, Matthæusgade, Istedgade og Lyrskovgade mod nord, Skelbækgade, Skydebanegade¹ mod øst og Vesterfælledvej og Enghavevej mod vest.

Den hidtidige byfornyelsesindsats har præget hele Vesterbro. Boliger, fælles friarealer og veje har mange steder fået et stort løft. Beboersammensætningen er ændret, så den ligner Københavns gennemsnit, især unge og børnefamilier bor nu på Vesterbro. Bylivet er styrket og blevet mere varieret. På mange måder kan man opleve, at målet om at skabe en socialt og kulturelt varieret bydel med godt eller rimeligt boligudbud er nået.

På den anden side er det åbenlyst, at byfornyelsesindsatsen ikke til fulde har formået at skabe aktiv inddragelse af alle bydelens beboere. Børn og unge, nydanskere og mennesker med alvorlige sociale problemer som misbrug og prostitution ikke har været en del af borgerinddragelsesprocessen.

Det Centrale Vesterbro dækker over store sociale forskelle og manglende social og kulturel integration af de svageste grupper, der dels beboer

Udendørs bordtennis på Enghave Plads til fri afbenyttelse

kvarteret blandt andet i området mellem Ingerslevsgade og Vesterbrogade, og dels har deres daglige gang i kvarteret i forbindelse med deres tilknytning til drikkemiljøet omkring Enghave Plads og narkotika- og/eller prostitutionsmiljøet på Indre Vesterbro. I afgrænsede områder af Centrale Vesterbro er andelen af fattige over 20%².

Den sociale polarisering, hvor en stor del af borgerne er bedre uddannede og tjener mere end gennemsnitskøbenhavneren, mens andre må betegnes som fattige og nogle som socialt udsatte - er en udfordring for sammenhængskraften og solidariteten i kvarteret og kan på sigt komme til at underminere den positive udvikling, som Centrale Vesterbro har gennemgået de sidste 15 år. Antagelsen om, at social og kulturel mangfoldighed i sig selv skaber social integration og inklusion i bylivet, har vist sig ikke at kunne stå alene.

¹ Den østlige grænse af Centrale Vesterbro går gennem Skydebanegade, som tidligere har gennemgået en gennemgribende byfornyelsesindsats. Årsagen her til er ønsket om at inddrage Getsemane Kirke og forplads i områdefornyelsen på Centrale Vesterbro, da kirken er udpeget til en konkurrence om anderledes og utraditionel brug af kirkerummet.

² I Københavns Kommune er andelen af fattige på 17,7%. Vesterbro er en af de bydele hvor der er områder med en overrepræsentation af fattige. Fattigdom i Københavns Kommune 2010 - En status, Socialforvaltningen s. 9 og 21.

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Det Centrale Vesterbro har en række fysiske udfordringer, hvor de mest presserende er et markant byfornyelsesbehov, hvor knap hver fjerde bolig har installationsmangler, omfattende byggeprojekter i og umiddelbart udenfor kvarteret, betydeligt behov for bolignære og funktionelle rekreative byrum samt nogle trafikale problemer, der særligt omfatter stigende biltrafik og usikre cykelveje for kvarterets beboere og besøgende.

Men Centrale Vesterbro er ikke et kvarter, man bare sådan lige ruller store projekter ud i. Bydelen har tidligere gennemgået to store byfornyelsesprocesser på hhv. Indre og Ydre Vesterbro. Byfornyelsesprocesserne skete, i modsætning til saneringerne på Indre Nørrebro, i respekt for Vesterbros fysiske struktur og bygningsmasse, og oven i dette gjorde Københavns Kommune på Vesterbro de første omfattende forsøg med borgerinddragelse i forhold til byfornyelsen. Københavns Kommune indhøstede mange erfaringer, herunder nogle kritiske, hvad angår brugernes tillid og mistillid til kommunens arbejde i området.

Beboerne på Centrale Vesterbro har en stærk lokal identitetsfølelse. De er stolte af deres kvarter og har en etableret tradition for lokalt engagement og græsrodsarbejde. Men kvarteret rummer også borgergrupper, der hverken deltager i de traditionelle eller de mindre traditionelle demokratiske fora. De gør ikke deres indflydelse gældende, og de er ikke en del af det nærdemokratiske miljø på Centrale Vesterbro.

Med Områdefornyelserne på Centrale Vesterbro ønsker Københavns Kommune at bidrage til at styrke sammenhængskraften i kvarteret og stimulere en byudvikling, hvor flere forskellige borgere indgår i udviklingen af deres kvarter. I

regi af områdefornyelserne på Centrale Vesterbro, skal Københavns Kommune udvikle og afprøve nye metoder til borgerinddragelse, således at både de i forvejen aktive og engagerede og de grupper, som ikke traditionelt fylder meget i nærdemokratiet - f.eks. børn og unge samt udsatte - har lyst til og mulighed for at være med.

Områdefornyelserne på Centrale Vesterbro tager udgangspunkt i en række fysiske projekter omkring byrum, boliger og gårde. Det er først og fremmest i forhold til de projekter, der omhandler udvikling og opgradering af eksisterende byrum, at områdefornyelserne skal udvikle og afprøve nye metoder til borgerinddragelse.

Det traditionelle syn på børn og unge samt socialt udsatte går ofte i retning af at se dem som klienter, som voksne og/eller socialt velfungerende skal gøre noget for. I den nye områdefornyelse vil Københavns Kommune søge veje og metoder til at komme videre med at skabe en social og kulturel rummelig by, hvor de borgere der ikke er blevet inkluderet i byudviklingen og livet i byen hidtil, fremover bliver aktive medspillere. Vi vil konsekvent arbejde sammen med disse borgere ud fra en grundholdning om ligeværd og gensidig respekt for forskellighed og mangfoldighed.

1.1 Nye demokratiformer i områdefornyelserne

Det overordnede tema for områdefornyelserne på det Centrale Vesterbro er *demokrati og deltagelse*.

Københavns Kommune ønsker hermed at sætte fokus på områdefornyelserne som arena for at udvikle og styrke nærdemokratiet og den enkeltes aktive deltagelse i udviklingen af byen. Mere specifikt ønsker kommunen at afprøve, om der gennem bevidst og målrettet inddragelse af "de svage grupper" kan skabes en mere rummelig by, hvor der er plads til alle på tværs af alder, sociale forhold og etnicitet.

Vesterbro Lokaludvalg har i samarbejde med Københavns Kommune udarbejdet en bydelsplan, hvor et af de overordnede temaer er demokrati. Bydelsplanen peger på, at det er essentielt at bevare og styrke nærdemokratiet i bydelen bl.a. med det formål at styrke solidariteten³. Yderligere peger Bydelsplanen på, at bydelens borgere skal inddrages i alle større kommunale projekter og være med i udformningen af disse. Som særlig målgruppe under temaet demokrati peger Lokaludvalget på de unge i bydelen.

Områdefornyelserne på Centrale Vesterbro tager afsæt i Bydelsplanen for Vesterbro, og det er kommunens ønske, at områdefornyelserne i kvarteret, skal være med til at realisere nogle af de visioner og projekter, der er lagt frem i bydelskataloget.

Demokrati og deltagelse som overordnet tema er oplagt i forhold til Københavns Kommunes ønske, om at udvikle og styrke borgerinddragelsesaspektet i områdefornyelserne generelt, men også i forhold til Lokaludvalgets ønske om at styrke og bevare nærdemokratiet på Vesterbro mere specifikt.

Udover at det er en demokratisk ret at blive hørt, viser erfaringerne, at der er en række gode begrundelser for at inddrage borgerne i byudviklingsprocesser⁴.

Borgerinddragelse:

- *Kvalificerer planlægningen og tilfører ressourcer*
- *Skaber mere målrettede løsninger*
- *Styrker medejerskab og forankring*
- *Styrker legitimitet og reducerer konflikter*
- *Skaber en gensidig læreproces mellem borgere og forvaltninger*
- *Fremmer empowerment og bidrager til at udvikle demokratiet*

Endelig giver borgerinddragelse i byudviklingsprocesser også et unikt indblik i lokalsamfundet, og er dermed en væsentlig forudsætning for at udarbejde og gennemføre en god fysisk plan for et byområde.

Med områdefornyelserne på Centrale Vesterbro vil Københavns Kommune lade demokrati og deltagelse være den røde tråd, der dels binder de konkrete projekter i områdefornyelserne

³ *Bydelsplan for Vesterbro/Kongens Enghave, 2010 s.40*

⁴ *Agger og Hoffmann, Borgerne på banen, 2008*

FÆLLESSKAB, TOLERANCE, SOCIAL BÆREDYGTIGHED, PLADS TIL ALLE, SAMMENHOLD, MANGFOLDIGHED, ENGAGEMENT, VIDENSDELING, KOLLEKTIVITET, SAMVÆR, INDFLYDELSE

sammen og dels er det styrende element i de tre faser områdefornyelserne gennemlever - hhv. udviklingsfasen, implementeringsfasen og forankringsfasen.

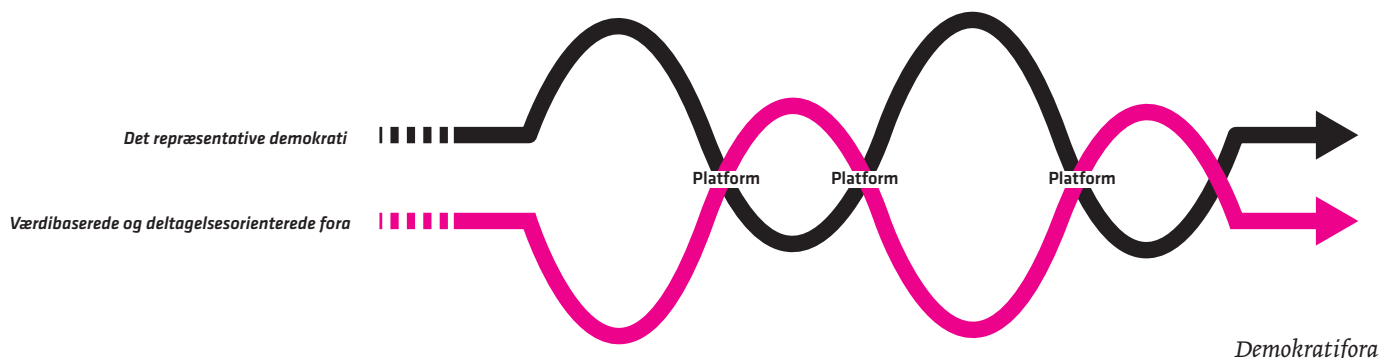
1.2 Udbygning af demokratiet på Centrale Vesterbro

Overordnet indgår Centrale Vesterbro, som alle områder i København, naturligvis som en del af det repræsentative demokrati, der i København udgøres af Borgerrepræsentationen. Lokaludvalget er på Vesterbro, som i andre bydele, blevet et lokalt og vigtigt element i bestræbelserne på at få borgernes stemme med i arbejdet med byens udvikling og livet i byen. De aktive borgergrupper, som bl.a. blev dannet under byfornyelsesindsatsen på Indre og Ydre Vesterbro, understreger sammen med institutioner som Settlementet, at

der er solide demokratiske lokale og interessebaserede folkelige netværk i området. Sideløbende eksisterer også en række mere værdibaserede og deltagelsesorienterede netværk og fora f.eks. i relation til events, festivaler og frivilligt arbejde.

De eksisterende demokratiske fora rummer potentialer og begrænsninger. Styrkerne i den repræsentative demokratiform skal bl.a. relateres til legitimitet, synlighed og muligheden for forankring i et etableret system. De mere deltagelsesorienterede og værdibaserede demokratifora, har deres styrker i kreativitet, engagement og evnen til at mobilisere netværk.

Områdefornyelserne på Centrale Vesterbro skal identificere og opbygge nye og evt. situationsbestemte platforme, hvor det repræsentative

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

demokrati og de mere værdibaserede og deltagelsesorienterede fora kan mødes og berige hinanden. Ved at bringe de to demokratiformer sammen ønsker kommunen at generere øget synergi i forhold til at skabe forandring.

Ny deltagelsesformer

De skitserede demokratiske fora har dog den udfordring, at de i praksis har svært ved at nå de grupper, der traditionelt vælger deltagelsen fra eller reelt ikke har mulighed for at vælge deltagelse til - f.eks. børn og unge samt udsatte. Områdefornyelserne på det Centrale Vesterbro skal derfor også udvikle og stimulere andre deltagelsesformer, således at der ikke opstår demokratisk marginalisering af forskellige grupper i kvarteret. Et væsentligt element i dette bliver at udvikle konkrete strategier for inddragelse af hhv. udsatte grupper, børn og unge. Udviklingen af disse strategier skal ske i tæt samarbejde mellem områdefornyelsen og de lokale aktører, som har direkte berøring med de målgrupper, der skal inddrages i projekter under områdefornyelsen.

I inddragelsen af de grupper, der traditionelt ikke deltager, skal områdefornyelsen møde dem, der hvor de er i byens rum og indlede dia-

logen her. I forbindelse med Kvarterløftet i Vollsmose mødte man børn og unge på gaden og indledte der fra drøftelserne om udformningen af rammer for det byliv, som de ønskede.

Flere steder i de københavnske omegnskommuner har direkte møde og dialog med "gadens" folk vist, at de godt kan og vil indgå ansvarligt i at skabe rammer for deres liv.

Hvordan gør vi på Centrale Vesterbro?

Københavns Kommune vil arbejde med en tilgang, der fokuserer på ressourcer og respekt. Gennem interviews og "walk and talks" i kvarteret, afdækkes forskellige gruppers syn på byudviklingen og bylivet.

I den konkrete planlægning af fysiske investeringer i byens rum arbejdes efter en enkel model, hvor arkitekter og planlæggere skal udvikle deres kompetencer i forhold til at skabe løsninger, der matcher beboernes udmeldinger, og hvor borgerne i takt med deres involvering og deltagelse udvikler kompetencer i forhold til at forstå rammer og vilkår for de projekter, der arbejdes med.

Skaterbane på Enghave Plads

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Konkret eksempel på proces

Første forløb

Funktion og placering

1. fase - indledende møde med borgerne

Her fremlægges de overordnede fysiske rammer og muligheder praktisk og økonomisk. Her indhentes ønsker og vilde idéer og potentielle nøglepersoner/talsmænd findes. Beslutningsprocessen aftales.

2. fase - udarbejdelse af skitseforslag

Planlæggernes fortolkning af udmeldingerne fremlægges som skitseforslag indeholdende beskrivelser af funktioner og placering. Respons fra brugerne.

3. fase - inspiration

Mulighed for studiebesøg afdækkes. Arbejdet med fysiske projekter blandt de målgrupper, vi har udpeget skal være meget konkret og praktisk. Kort, ord og tegninger er ikke i sig selv tilstrækkeligt. Studiebesøg kan styrke de berørte gruppers interne relationer omkring opgaven og deres relationer til os, der arbejder med inddragelsen og udformningen professionelt.

Andet forløb

Konkret udformning

1. fase - idéoplæg

På baggrund af første forløb om funktion og placering udarbejdes et idéoplæg til borgerne. Idéoplægget er planlæggernes første konkrete bearbejdning af borgernes tanker og idéer med henblik på en beslutning om opgavens realisering. Idéoplægget indeholder beskrivelser af funktioner og placering. Heri analyseres idéernes muligheder, og der gives en vurdering af, hvorvidt og hvordan de kan realiseres. Eventuelle alternativer til borgernes idéer kan præsenteres i idéoplægget. Der redegøres også for proces, budget, tidsramme og beslutningsgange.

2. fase - projektbeskrivelse

Idéoplægget præsenteres for borgerne og kommentarer mm. indsamles.

Projektbeskrivelsen udarbejdes med udgangspunkt i idéoplægget revideret i forhold til borgernes idéer og evt. indvendinger.

3. fase

Endelig projektbeskrivelse forelægges for borgerne og evt. borgernes deltagelse i gennemførelse af projektet afklares.

Planlægningen og gennemførelsen af et fysisk projekt under temaet demokrati og deltagelse vil typisk være to hovedforløb, som optimalt set gennemføres på selve pladsen.

1.3 Ny organisering af områdefornyelserne

Temaet *Demokrati og deltagelse* giver samtidig anledning til nytænkning omkring selve Københavns Kommunes organisering af områdefornyelserne, hvad angår traditionelt sekretariat, borgerinddragelse, etablering af styregruppe, udarbejdelse af kvarterplan og udvikling og igangsættelse af konkrete projekter.

Forprojekt som optakt til kvarterplan

Teknik- og Miljøforvaltningen vil allerede i 1. kvartal 2011 gennemføre et forprojekt, der skal afdække eksisterende demokratiske fora (formelle som mere ad hoc prægede), netværk og enkeltpersoner i kvarteret, som vil være relevante at få inddraget i en områdefornyelse med fokus på demokrati og deltagelse. Forprojektet skal ligeledes belyse muligheder for andre og nye demokratiske platforme og netværk, der kan anvendes i regi af områdefornyelserne. Målet med forprojektet er, at der tidligt i områdefornyelsens liv etableres smidige og velfungerende netværk blandt dem, der konkret har interesse i at indgå i planlægningen og brugen af de steder i bydelen, som er i spil i områdefornyelsen. Endelig skal forprojektet også fungere som optakt til udarbejdelse af kvarterplan for Centrale Vesterbro. Forprojektet gennemføres i samarbejde med Vesterbro Lokaludvalg og centrale lokale aktører.

Organisering af områdefornyelsen

I forbindelse med områdefornyelserne på Centrale Vesterbro etableres et projektledelsesteam, der som udgangspunkt består af to projektledere og en administrativ medarbejder. Teamet skal først og fremmest bistå borgere, arbejdsgrupper og styregruppe med professionel projektledelse

og facilitering i forhold til:

- *Borgerinddragelse med fokus på målgrupperne udsatte og børn og unge*
- *Konkrete fysiske elementer i områdefornyelserne*
- *Udarbejdelse af informationsstrategi for både borgere og målgrupper*
- *Netværksdannelse og demokratiske platforme*

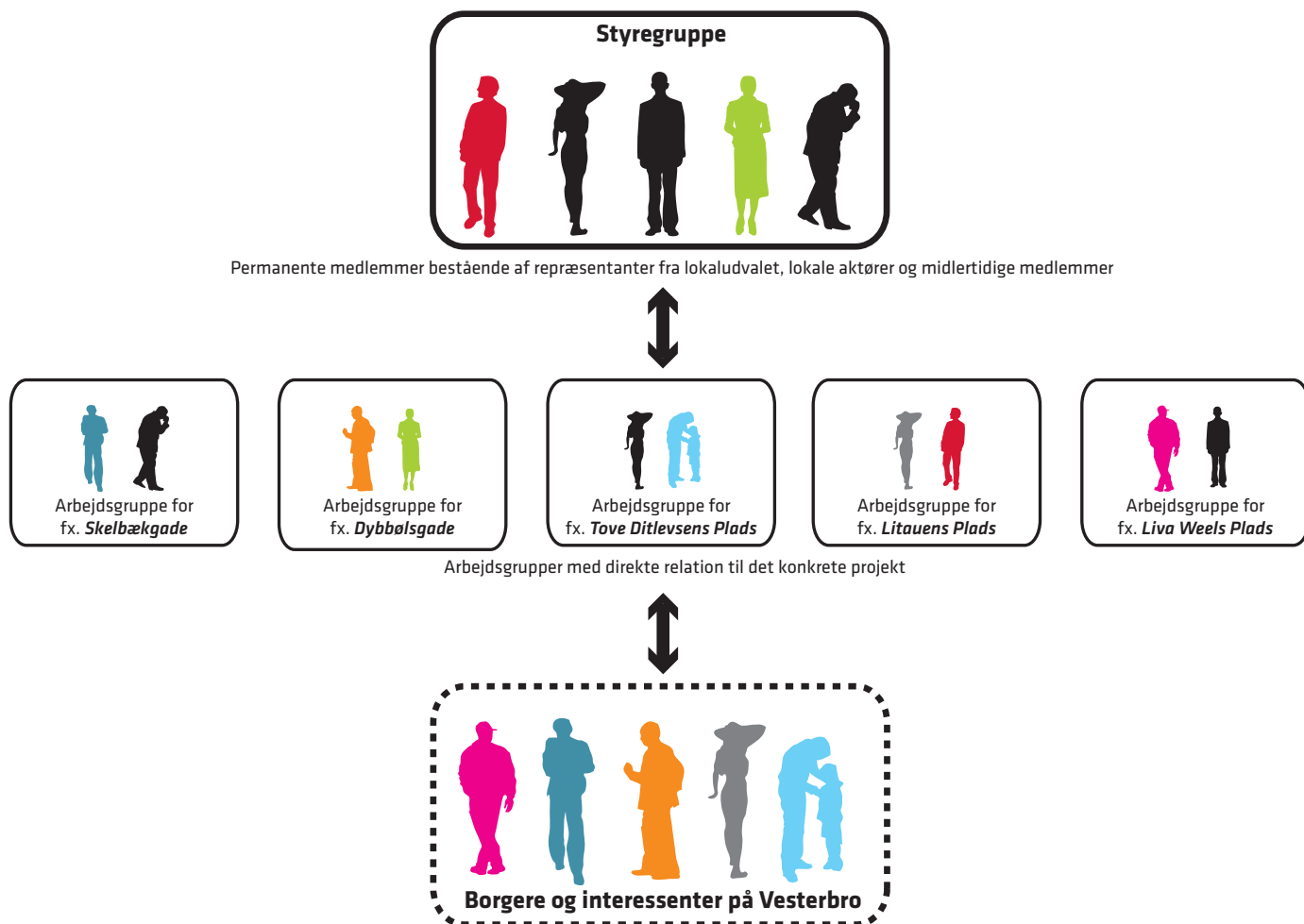
Styregruppen

De kommende områdefornyelser på Centrale Vesterbro vil ikke etablere en ny parallel demokratisk platform ved at starte projektet med at nedsætte en styregruppe valgt på et borgermøde blandt de fremmødte. Der vil i stedet blive udpeget en styregruppe som i sit udgangspunkt består af repræsentanter fra Lokaludvalget og centrale lokale aktører. Disse medlemmer er permanente hele områdefornyelsesprocessen igennem. Yderligere skal styregruppen have en række midlertidige medlemmer, som er i styregruppen i en afgrænset periode i relation til et konkret projekt (f.eks. arbejdsgruppemedlemmer) eller andre centrale aktører i projektets umiddelbare nærområde.

Arbejdsgrupper for de enkelte byrum

I relation til hvert enkelt projekt i områdefornyelserne etableres en arbejdsgruppe bestående af borgere/brugere, der har direkte relation til projektet, lokale nærdemokrater, lokale interessenter og en repræsentant fra sekretariatet. Hvordan den enkelte arbejdsgruppe skal sammensættes og organiseres afhænger naturligvis af det konkrete projekt. Det primære er, at gruppen skal fungere i forhold til den konkrete kontekst og for de(n) aktuelle målgruppe(r). Er der f.eks. tale om at skabe øget funktionalitet i et uderum, der primært benyttes af børn, så skal arbejdsgruppen fungere på en måde, der gør at netop børn har lyst til at del-tage og involvere sig aktivt.

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

 Sorte figurer symboliserer permanente medlemmer i Styregruppen (styregruppemedlemmer kan potentielt også indgå i arbejdsgrupper)

 Farvede figurer symboliserer arbejdsgruppemedlemmer og midlertidige medlemmer i Styregruppen

Organisationsdiagram

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

2. INDSATSOMRÅDER I OMRÅDEFORNYELSE PÅ CENTRALE VESTERBRO

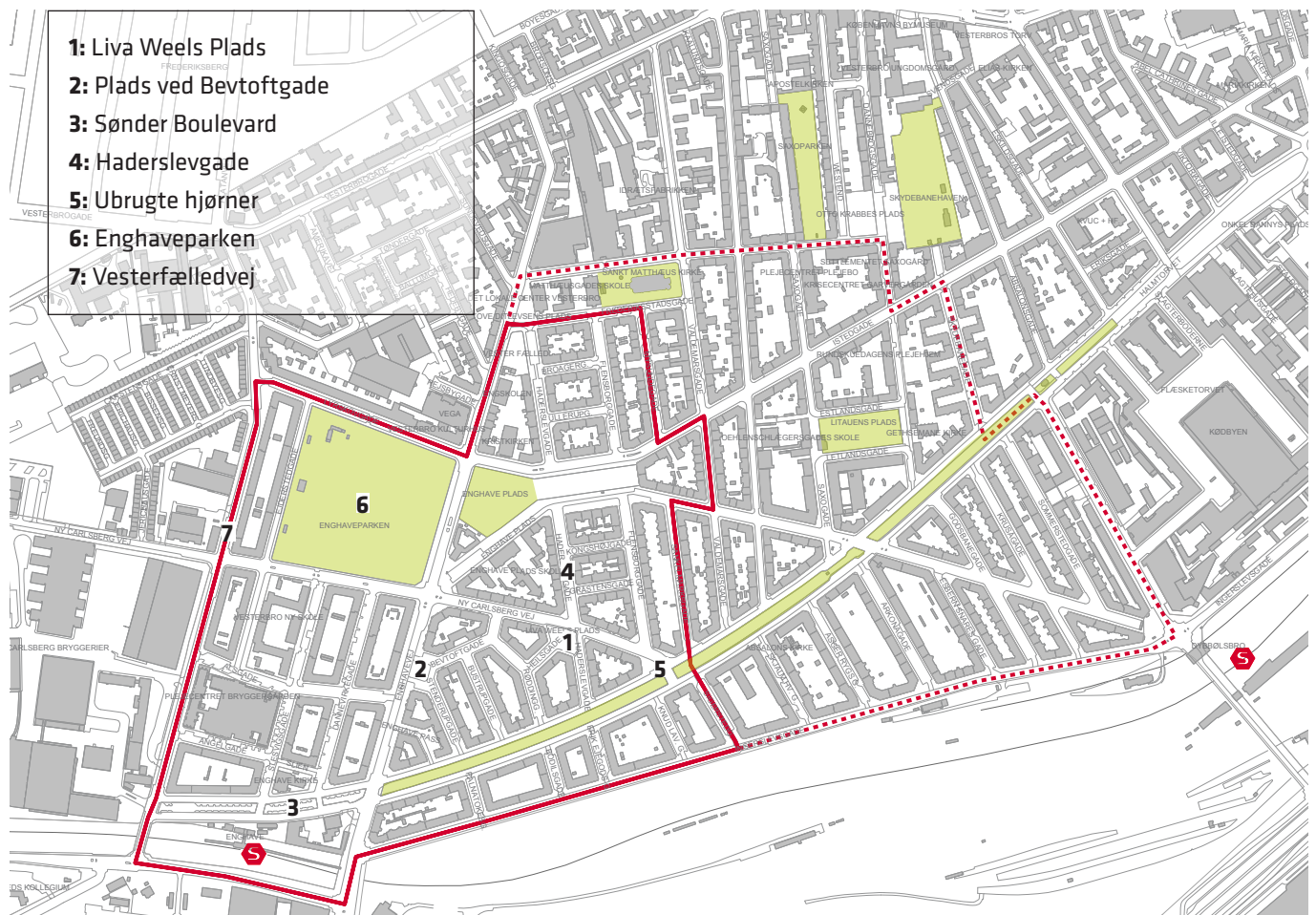
Teknik- og Miljøforvaltningen har i foråret 2010 afviklet to workshops med deltagelse af Tværkommunalt Team og lokale og centrale aktører. Udgangspunktet for de to workshops var sociale og fysiske udfordringer på Centrale Vesterbro.

På baggrund af de to workshops og dialog med Tværkommunalt Team, har Teknik- og Miljøforvaltningen udpeget to indsatsområder i områdefornyelserne på Centrale Vesterbro:

- På kryds og tværs af Centrale Vesterbro
- Begrænset plads
- ubegrænset funktionalitet

Begge indsatsområder er helt overvejende af fysisk karakter og fokuserer på at sammenbinde kvarteret fysisk og øge funktionaliteten i de sparsomme byrum.

På Centrale Vesterbro Vest er der umiddelbart syv fysiske udviklingsområder, som områdefornyelsen kan tage fat på; Liva Weels Plads, pladsen ud mod Enghavevej ved Bevtoftgade, Sønder Boulevard, Haderslevgade, ubrugte hjørner f.eks. et på Sønder Boulevard, Enghaveparken og Vesterfælledvej.

Markering af de aktuelle byrum på Centrale Vesterbro Vest

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

2.1 På kryds og tværs af Vesterbro

Centrale Vesterbro er et område med meget biltrafik koncentreret omkring få store veje, der går på kryds og tværs i kvarteret. Biltrafikken er særlig markant på Istedgade, Vesterfælledvej, Ny Carlsbergvej og Enghavevej, der specielt i myldretiden skærer kvarteret over ved at danne en fysisk barriere af trafik.

På trods af at kvarteret vrimler med børn og bløde trafikanter, synes de hårde trafikanter at have det største spillerum. En undersøgelse viser, at kun 3 % af de handlende på Vesterbro kommer dertil i bil. Cykelstier og sikre skoleveje findes stort set ikke på tværs i kvarteret. Dette er på trods af, at Centrale Vesterbro rummer tre folkeskoler og en privatskole, hvoraf mindst en skal udvide kapaciteten betydeligt de kommende år. Københavns Kommune arbejder i forvejen med sikre skoleveje, og en indsats omkring trafikforhold i områdefornyelsen skal bl.a. lægge sig op ad dette arbejde og andre kommunale trafikstrategier.

Udenfor Centrale Vesterbros afgrænsning ligger forskellige markante områder med ressourcer i form af mennesker og byrum. Heraf kan bl.a. nævnes Carlsbergområdet, der over de næste mange år vil udvikle sig og tiltrække flere mennesker, som yderligere vil øge presset på vejene.

For at sikre de mange vesterbroere, der har cyklen som deres daglige transportform vil områdefornyelserne udarbejde en byrums- og trafikplan, der bl.a. sætter fokus på flere cykelstier på trafikerede veje, bedre forhold for cykelparkering og sikre skoleveje. For at sammenbinde

Centrale Vesterbro med områderne udenfor afgrænsningen skal områdefornyelserne arbejde på at skabe fysiske overgange, samt projekter der vil fremme en udveksling af ressourcer på tværs.

2.2 Begrænset plads - ubegrænset funktionalitet

Vesterbro er kendetegnet ved at have sparsomme fritidsarealer målt i kvm. Kun to kvm offentligt grønt areal pr. beboer, hvilket sammen med Indre Nørrebro er det laveste i Københavns Kommune. Gennemsnittet i kommunen er 25 kvm med meget store forskelle fra bydel til bydel - f.eks. er der 36 kvm offentligt grønt friareal på Bispebjerg og 15 kvm i Kgs. Enghave⁵.

⁵ Statsundersøgelse af Miljøforholdene i Valby 2005 s. 17-18 www.miljopunkt-valby.dk/miljopunkt/miljoprofil_statusundersogelse-2005_elektronisk-udgave.pdf

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Det betyder bl.a., at området skoler lider under ret begrænsede eller manglende udefaciliteter til rekreation og idrætsudøvelse.

Vesterbro er et af de tættest bebyggede områder i byen, og der er derfor ikke mulighed for at anlægge nye grønne åndehuller. Flere af de eksisterende pladser og åndehuller er nedslidte og uden funktionalitet, hvorfor de ligger uudnyttede hen.

Samtidig vil kvarteret de næste mange år være præget af store bygge- og anlægsprojekter hhv. metrobyggeriet på Enghave Plads og etablering af den nye Carlsberg bydel. Særligt metrobyggeriet gør et kraftigt indhug i kvarterets i forvejen sparsomme udearealer og har flyttet en stor gruppe udsatte borgere fra et dagligt samlingssted.

I områdefornyelserne på Centrale Vesterbro kommer der fokus på øget funktionalitet i de eksisterende byrum. Den plads der er til rådighed skal udnyttes så flere forskellige brugergrupper kan få glæde af stederne. Der skal bl.a. arbejdes med at udvide og forbedre udearealer omkring området skoler. I den forbindelse skal der bl.a. arbejdes med fleksible funktioner, så uderummene også kan være i brug udenfor skolernes åbningstider. Kort sagt skal byrummene kunne mere og appellere til flere. I forbindelse med flere større byggeprojekter over den næste årrække vil Centrale Vesterbro stå overfor nogle fysiske udfordringer i anlægsperioderne. Disse udfordringer skal områdefornyelserne være med til at afhjælpe, bl.a. ved brug af midlertidighed som redskab.

Scenarie - Centrale Vesterbro Vest

Borgerne på plads(en) / Pladsen som platform – demokrati og deltagelse på Liva Weels Plads

Liva Weels Plads har brug for et løft – både hvad angår udseende og funktionalitet.

Områdefornyelsens sekretariat på Centrale Vesterbro Øst afdækker i samarbejde med en landskabsarkitekt anvendelsen af pladsen i dag - funktioner, tidspunkter og brugere.

Pladsen skal opgraders fra at være tre gamle bunkere med krat på toppen til et rart rekreativt opholdssted for områdets beboere.

Ved hjælp af plakater placeret i de omkringliggende opgange og skilte på Liva Weels Plads kan beboere og andre interesserede borgere deltage i en demokratisk proces. På disse demokrativægge bliver der mulighed for at give sin mening om pladsens fremtidige brug og udformning til kende. Ved plakaterne bliver der ophængt kort over området, som kan udfyldes med ønsker, idéer og behov i form af tegninger og skrift, og derefter lægges i en dertilhørende indsamlingskasse. I den tidsperiode demokrativæggene er oppe vil projektledelsesteamet være synlige i gaderne, hvor de uddeler flyers, interviewer forbipasserende mm.

Efter to uger indsamler områdefornyelsen alle forslagene og opstiller en pavillon på pladsen. I pavillonen udstilles forslagene en hel søndag, hvor alle interesserede kan komme forbi og se eller komme med flere forslag og tale med sekretariatet. Samme dag vises også billeder til inspirationen fra en studietur (til andre pladser i København), som projektgruppen Liva Weels Plads har været på.

Ved et møde mellem Vesterbro Lokaludvalg, projektgruppen Liva Weels Plads, projektledelsesteamet og landskabsarkitekten diskuteres sjove idéer og fællestræk ved de indkomne forslag. Til slut opsamles der hvilke funktioner og idéer landskabsarkitekten skal arbejde videre med for at lave en første skitse af den nye plads.

Vesterbro Lokaludvalg, projektgruppen Liva Weels Plads og projektledelsesteamet får efterfølgende skitsen fremlagt og skulle der være indvendinger rettes projektet yderligere til.

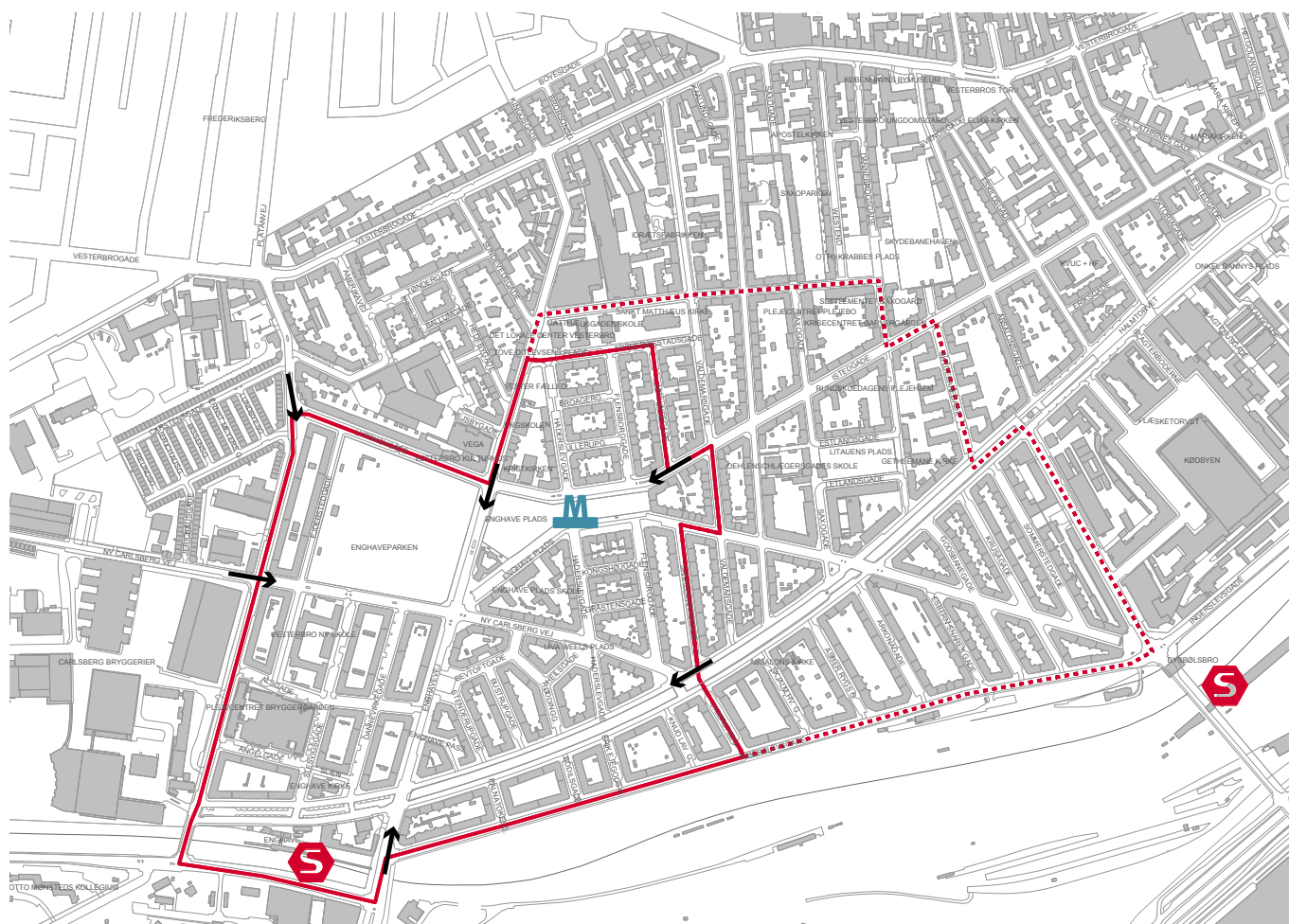
Landskabsarkitekten og projektledelsesteamet for områdefornyelsen præsenterer det endelige udkast samt projektets tidshorisont ved en lille event på Liva Weels Plads.

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

3. CENTRALE VESTERBRO VEST - ET DELT KVARTER

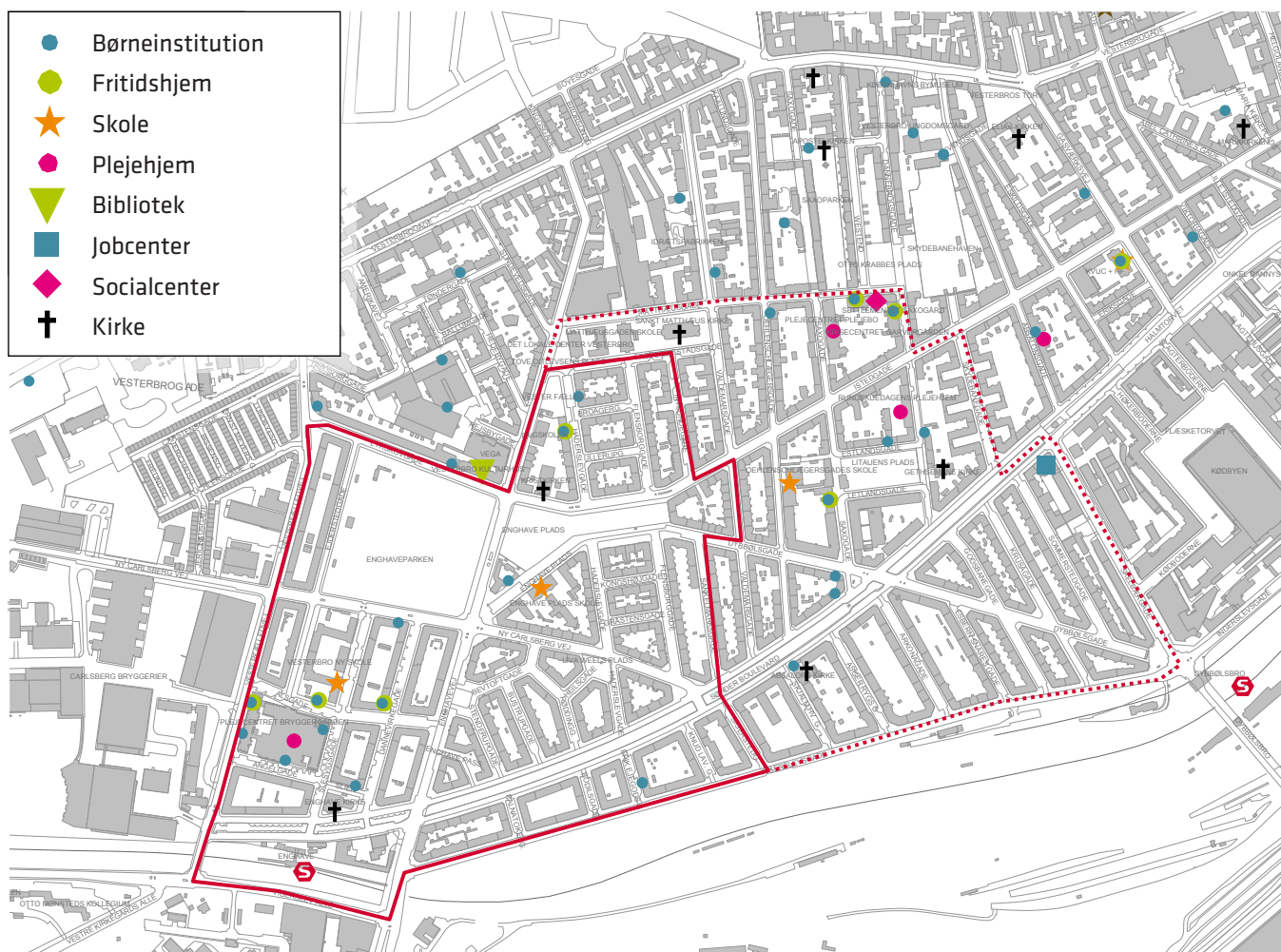
Centrale Vesterbro Vest afgrænses af Ingerslevsgade og baneterrænet og Enghave Station mod syd, Vesterfælledvej mod vest, Lyrskovgade, Enghavevej og Frederiksstadsgade mod nord og Mysundegade, Valdemarsgade, Sankelmarksgade og Sigerstedgade mod øst.

På Centrale Vesterbro bor der i alt 17.787 og heraf 8.826 personer i Centrale Vesterbro Vest. På hele Vesterbro bor der 36.583 mennesker, og dermed rummer Centrale Vesterbro Vest omtrent hver fjerde beboer i bydelen.

Ankomsten til Centrale vesterbro Vest sker primært via de større vejforløb dvs. Ny Carlsberg Vej, Vesterfælledvej, Enghavevej, Istedgade og Sønder Boulevard, Enghave Station, som dog flyttes en smule mod vest, og den kommende metrostation på Enghave Plads bliver medvirkende til fremkommeligheden.

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Kulturelle tilbud på Centrale Vesterbro og i det omkringliggende område

Centrale Vesterbro Vest gennemskæres på tværs af Enghavevej, som udgør en tydelig barriere i kvarteret. Vest for Enghavevej er Centrale Vesterbro Vest først og fremmest et boligområde, mens den del af kvarteret, der ligger øst for Enghavevej syder af liv og aktivitet. Den østlige del af kvarteret rummer mange bymæssige kvaliteter i form af kulturelle tilbud, et stort udbud af caféer og restauranter og et hav af forskellige specialbutikker. De bymæssige kvaliteter tiltrækker ikke kun lokale, men også folk udefra.

Særligt i området omkring Enghave Plads og Istedgade er bylivet aktivt, men også i sidega-

derne nord og syd for Istedgade ligger caféer og specialbutikker. Samlet set giver området øst for Enghavevej indtryk af et kvarter med mange kreative kræfter og iværksætterånd. Dette indtryk understøttes også af erhvervsfordelingen i kvarteret, hvor en stor del af firmaerne er registreret som enkelmandsvirksomheder indenfor kreative og liberale erhverv. Så er der naturligvis også Enghave Plads også kaldet "Hjertet af Vesterbro". Pladsen blev i 1995 lavet om og ændrede karakter fra en plads med meget hårdt klientel og ditto stemning til i dag at være en af de mest velfungerende pladser i København - et sted for alle, både udsatte og andre brugere.

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Tung trafik og få cykelstier

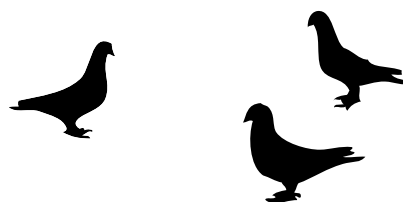
Centrale Vesterbro Vest gennemskæres og omkranses af meget trafikbelastede veje. Vesterfælledvej og Enghavevej er fordelingsveje, som opdeler byområdet i mindre dele på grund af den store barriereeffekt på disse veje. Byområdet vil, såfremt planerne for byudvikling på Carlsbergs arealer realiseres, opleve ydeligere trafikale påvirkninger. Med anlæggelsen af op til 4.500 p-pladser⁶ på Carlsberg vil til- og frakørslerne stige betydeligt. En stor del af disse kørsler planlægges at skulle foregå via Ny Carlsbergvej, hvilket betyder trafikforøgelse ad Vesterfælledvej samt ad Ny Carlsbergvej, hvor Vesterbro Ny Skole ligger.

Cykeltrafikken har opnået betydelige sikkerhedsmæssige forbedringer igennem de sidste ti år, hvor der er blevet anlagt cykelstier på Vesterfælledvej og dele af Enghavevej. Der mangler dog stadig cykelstier på blandt andet Enghavevej mod Vesterbrogade samt på den tilsvarende del af Vesterfælledvej.

Området har tre skoler fordelt på fire lokaliteter, hvilket betyder at de fleste lokalgader også er skoleveje. Både Vesterfælledvej, Enghavevej og Istedgade skal krydses på disse ruter, hvorfor en øget trafiksikkerhed kunne overvejes i forbindelse med en ny områdefornyelse.

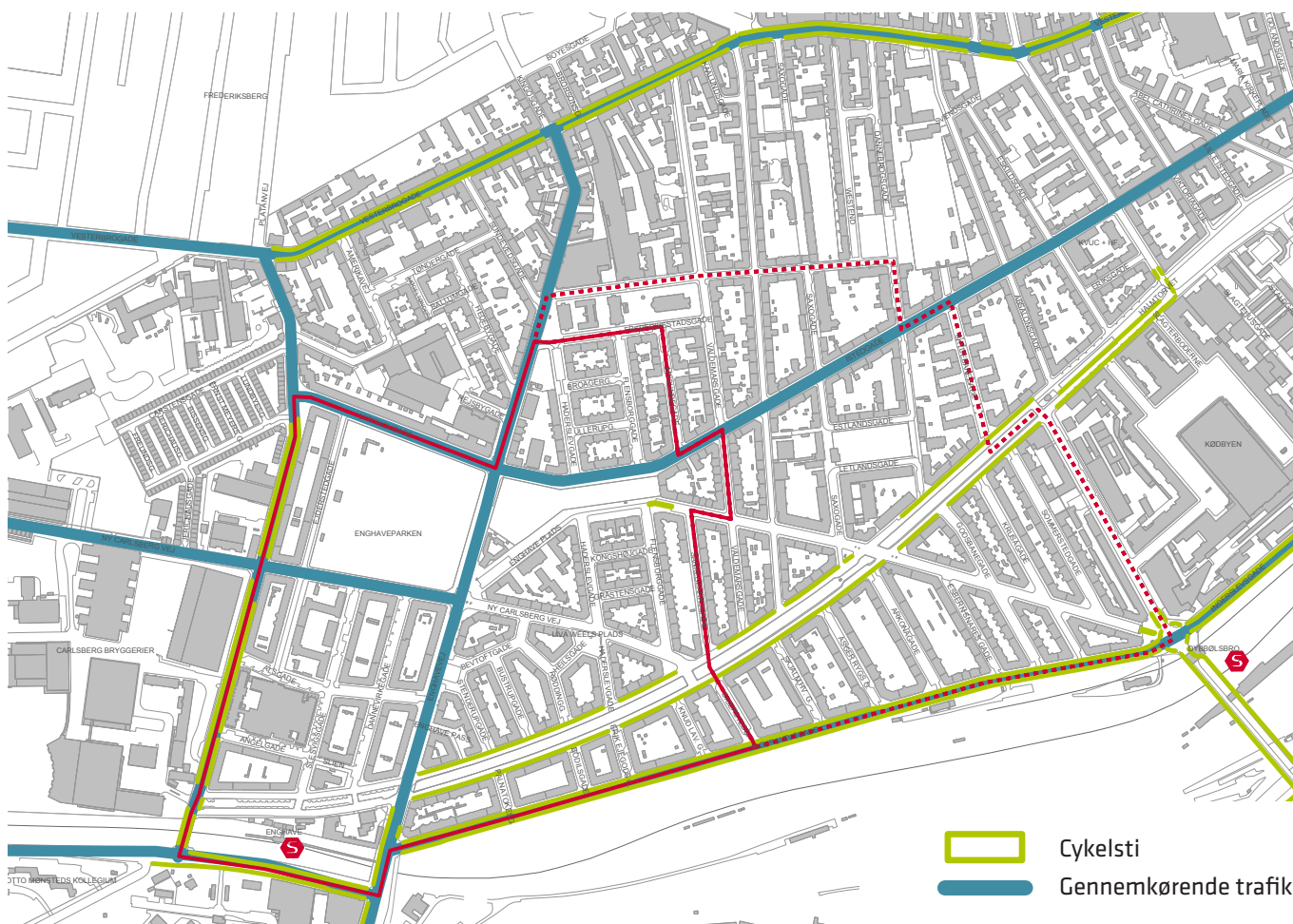
Hektisk trafik på Enghavevej

⁶ Mindst 95 % af parkeringspladserne skal være i konstruktion i form af parkeringskældre, Borgerrepræsentationen, 11. juni 2008

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Trafikerede veje og cykelstier i området i og omkring Centrale Vesterbro Vest

Byrum med potentialer for opgradering og begrønning

Med et stadig tættere København er der behov for, at byrum, gårdrum, pladser og store og små parker tænkes ind i udviklingen af en grønnere bydel med varierende haver til glæde for beboerne. Dette gælder specielt for Centrale Vesterbro Vest, der indeholder Vesterbros største offentlige grønne friarealer, nemlig Enghaveparken og Enghave Plads, men samtidig er området kendetegnet ved at have meget få kvm offentligt grønt areal per beboer, dvs. ca. 4 kvm per indbygger. Størstedelen af Sønders Boulevard er blevet om-

lagt med et rekreativt midterareal. Boulevarddelen vest for Enghavevej har potentiale til at blive omlagt til offentligt rekreativt og grønt friareal, idet vejstrækningen ikke længere har trafikal betydning. I forbindelse med en fremtidig flytning og renovering af Enghave Station (fremover Ny Enghave Station), har Københavns Kommune indgået en aftale med Carlsberg A/S Ejendomme om, at kommunen skal gennemføre en række anlæg bl.a. forskønnelse og omlægning af Sønders Boulevard som rekreativt område. En tydelig grøn forbindelse mellem de to dele af Sønders Boulevard vil give et både grønt og socialt løft,

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Ladcykler er meget populære på Vesterbro og ligegyldig hvor på Vesterbro man færdes ses ladcykler i bybilledet.

Kaotisk cykelparkering

idet Enghavevej også fungerer som en social barriere gennem området. Dertil vil omlægningen binde Vesterbro og Carlsberg bedre sammen.

Ligesom Centrale Vesterbro Øst har området i det hele taget brug for grønne akser, der forbinder og udbygger de grønne områder, samt separate trafiksanerede grønne strækninger. Et eksempel er Haderslevsgade fra Tove Ditlevsens Plads til Liva Weels plads, der kan tjene som rekreativt erstatningsareal for Enghave Plads. Strækningen kan efter pladsens genåbning indgå som en permanent del af strategien for flere grønne områder i byen.

Flere andre strækninger egner sig til grønne akser, og man kan forsøge sig med beplantning midt på vejen på nogle af de ganske brede og samtidig svagt trafikerede bolig-gader, der findes i kvarteret f.eks. Bevtøftgade.

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Markering af de aktuelle byrum på Centrale Vesterbro Vest

I det følgende skitseres udvalgte byrum på Centrale Vesterbro Vest, hvor der er potentiale for opgradering og begrønning. Byrummene er meget forskellige, både hvad angår anvendelse (eller mangel på samme), størrelse, udformning, inventar, funktion og slid. Flere af de udvalgte byrum har børn og unge eller udsatte som brugere, hvorfor det bliver en vigtig opgave for områdefornyelsen dels at afdække den nuværende brug af byrummene, men også målgruppernes specifikke ønsker og behov i forbindelse med opgradering og begrønning.

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

1. Liva Weels Plads

På hjørnet af Haderslevsgade og Ny Carlsberg Vej ligger Liva Weels Plads. Et lille areal med enkelte flotte træer, og en del dækningsgrave. Pladsen fremstår rodet med nedslidte bænke og vildtvoksende beplantning på dækningsgravene. Yderligere bruges pladsen tilsyneladende også til henstilling af "cykellig". Arealet anvendes derfor stort set ikke i dag, og har således heller ikke nogen fasttømret brugergruppe. Men pladsen har oplagt potentiale til at blive byhave, hvor man evt. kunne bruge dækningsgravens bakker til leg og bevægelse eller give dem ny anvendelse - f.eks. øvelokale, vinkælder m.m.

Liva Weels Plads set fra Ny Carlsberg Vej

2. Lille plads v. Bevtoftgade / Stenderupgade / Enghavevej

Et lille indhegnet areal, med blomsterløg og enkelte træer, som ikke benyttes. Arealet ligger lige ud til den del af Enghavevej, hvor der pt. ikke sker ret meget andet end at trafikken kører igennem og skaber en fysisk barriere i kvarteret. En opgradering af dette byrum, til et åndehul eller byhave med mulighed for ophold, leg eller noget helt tredje kunne skabe mere liv, på dette stræk af Enghavevej, og skabe en sammenhæng til kvarteret på den anden side af gaden. Yderligere kunne området omkring pladsen trafiksaneres med lukning og ensretning af de omkringliggende gader, for at få et sammenhængende byrum mod Stenderupgade. Ligesom Liva Weels Plads har arealet ikke nogen fasttømret brugergruppe, måske fordi det er indhegnet og ligner noget, der ikke må betrædes.

Plads på hjørnet Bevtoftgade / Stenderupgade / Enghavevej

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

3. Sønder Boulevard

Boulevarden fungerer fint i dag, og der er mange, der aktivt bruger de grønne områder her. Det giver dog et vist slid, så inventar og beplantning her skal være af robust karakter.

Sønder Boulevard gennemløber Centrale Vesterbro og er på den måde en forbindelsesvej mellem Vest og Øst. Boulevarden skal fortsætte sin udvikling hen imod at være det primære aktivitetsstrøg i området. Der er allerede placeret multibaner i midterrabbatten, men området kan opgraderes med flere aktivitetszoner, så beboerne her får endnu bedre mulighed for at dyrke motion, lege og dyrke det sociale i fællesskab.

Den vestlige strækning, nord for Enghave station, mangler at blive færdiggjort. I forbindelsen med byudviklingen på Carlsberggrunden skal Københavns Kommune som tidligere nævnt forskønne og omlægge den nordlige del af Sønder Boulevard som rekreativt område. Det er oplagt at videreføre temaet med aktivitet og beplantning på denne del af boulevarden. Yderligere vil en bearbejdning af strækningen fra Enghave Station og til Carlsberg tydeliggøre sammenhængskraften og sikre området som et levende sted, hvor det nu fremstår ustruktureret og ikke imødekommende.

4. Haderslevgade: Forbindelsen Tove Ditlevsens Plads - Enghave Plads - Liva Weels Plads - Sønder Boulevard

Strækningen der består af Haderslevgade løber forbi de nævnte pladser. Man kunne styrke disse rum ved at samle dem med et grønt gadeforløb, så det i sin helhed fremstod som et rekreativt rum - med vejtræer og anden beplantning som et gennemført tema.

Sønder Boulevard's nordlige ende har endnu ikke fået et løft

Haderslevgade

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

5. Hjørner generelt

Da der ikke er meget plads eller overskydende arealer på denne del af Vesterbro, foreslås det at man inddrager hjørner, der hvor man kan. F.eks. hjørnerne hvor Ny Carlsberg Vej og Dybbølsgade møder Sønder Boulevard, som i dag blot er udstyret med nogle enkelte træer. Man kunne med fordel forbedre og indrette dem så de kunne bruges til ophold - og på den måde blive små udvidelser af boulevarden, som de ligger i tilknytning til.

En interessant udfordring for områdefornyelsen bliver, at udarbejde en samlet strategi for hjørnerne i kvarteret, således at disse er med til at styrke kvarterets udtryk og sammenhængskraft.

Hjørne på Enghavevej ved Enghave Plads

Illustrationskitse til en samlet strategi for hjørnerne på Centrale Vesterbro

6. Enghaveparken

Enghaveparken indeholder det største grønne areal på Centrale Vesterbro. Den bemandede legeplads i parkens nordvestlige hjørne er netop blevet renoveret, og bruges flittigt af kvarterets daginstitutioner og forældre med mindre børn. Men i forhold til større børn og unge kan der skabes flere aktivitetsområder ligesom de eksisterende noget nedslidte faciliteter kan udnyttes bedre, hvis parken får et kvalitetsløft. Dette gælder både boldbanerne og rummene ind imellem. Der skal sættes fokus på at styrke parkens aktive flader, men også rekreative karakterer, og der kunne med fordel også sættes fokus på det meget store areal, der udgør parkens forplads og midterparti. Målet er at få flere beboere hen og opleve parken i det daglige.

Enghaveparken med kig til Kristkirkens tårn

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

7. Vesterfælledvej

Vesterfælledvej er i dag en meget trafikeret vej. Trafikken vil i de kommende år øges i takt med udbygningen af Carlsbergområdet. For at denne vej ikke kommer til at fremstå som endnu en fysisk barriere, som så mange andre tungt belastede veje, er det vigtigt at have ekstra opmærksomhed på udviklingen af denne strækning.

De to hovedindgange til Carlsberg fra Vesterbro kommer til at ligge hvor Sønder Boulevard og Ny Carlsberg Vej møder Vesterfælledvej. Derfor bliver det specielt vigtigt at underbygge netop disse overgange, så det bliver nemt for både hårde som bløde trafikanter at krydse vejen. Ved årsskiftet får Carlsberg et Vesterbro-postnummer, men kun ved at lette det fysiske flow til og fra Vesterbro kan Carlsberg blive ordentligt integreret i Vesterbroernes tankegang.

Københavns Gårdhaver

Der ligger et stort potentiale i at etablere nære grønne områder i de private gårdrum - Københavns Gårdhaver. Både i de gårdrum, der endnu ikke er renoverede, men også i de gårdhaver, der blev etableret i 70'erne. Mange af de ældre gårdhaver er sparsomt udstyret og nedslidte. Da de i sin tid blev udført var lovgivningen anderledes og midlerne til gennemførelsen meget mindre.

Mange af gårdrummene i området er ikke tidsvarende i forhold til de krav, der stilles til de nære private arealer i dag. En del gårde er endnu ikke lagt sammen og fremstår som små uinspirerende og triste baggårde uden liv og grøn beplantning. Der er derfor rig mulighed for at lave grønne oaser med opholdssteder, legepladser og uhøjtidelige møderum, hvor det nære fællesskab opstår og styrkes. Private gårdhaver rummer også store muligheder for at etablere grønne tiltag og f.eks regnvandsopsamling, der kan tilpasse byen til klimaforandringerne, samt

Vesterfælledvej

Miljø - det eksperimenterende Vesterbro

Vesterbro har en god tradition for arbejdet med socioøkonomiske virksomheder, og i arbejdet med grønne akser og forbedring af friarealerne kan potentialer for biavl og honningproduktion tænkes ind med henblik på skabelse af en sådan virksomhed.

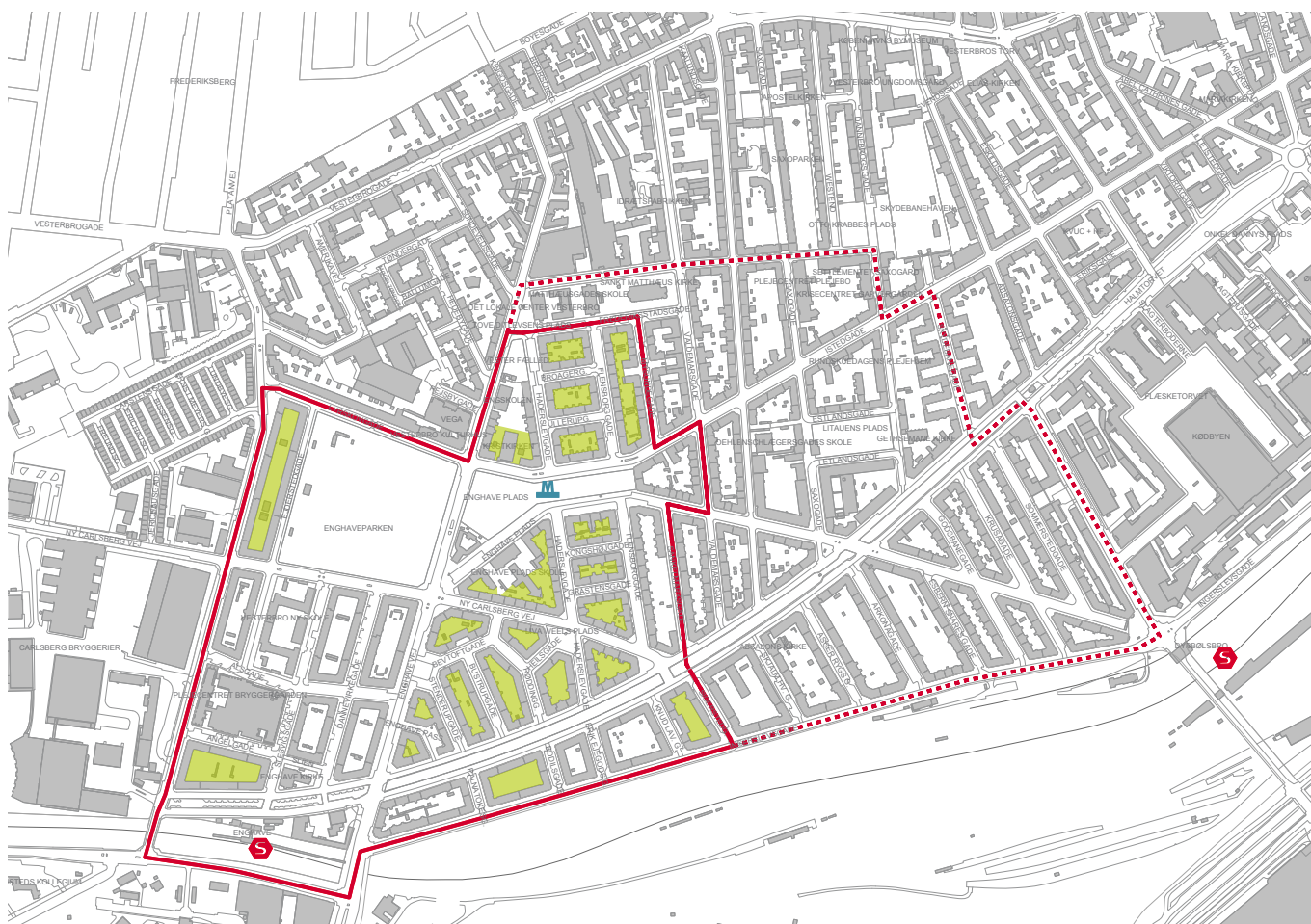
Den lille andel af områder med ikke-befæstede arealer betyder forøget pres på det offentlige kloaknet. Udlægning af flere ubefæstede arealer, også i private gårdrum, vil medvirke til at forøge mængden af Lokal Afledt Regnvand (LAR).

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Vesterbros borgere går ofte forrest med eksperimenter i det offentlige byrum - I Hedebygadekaréen, som ligger lige udenfor afgrænsningen af Centrale Vesterbro Vest, er der etableret et fælleshus med vaskeri, som genbruger regnvand opsamlet fra tagene mm.

De eksisterende grønne gårde på Centrale Vesterbro Vest. De øvrige gårde markerer hvor der kunne være potentialer for gårdsanering

CENTRALE VESTERBRO, VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

etablering af grønne tage, der forsinker vandets vej til kloakken ved store regnskyl, og samtidig er et flot grønt element i en gårdhave. Herudover hjælper den øgede plantemasse med til at sænke temperaturen.

Det er oplagt at inddrage gårdrummene i arbejdet med at omdanne Vesterbro til en grøn bydel. I en områdefornyelse på Centrale Vesterbro Vest vil det i det hele taget være spændende at arbejde med at gøre bydelen mere grøn på kreative måder, da man jo umiddelbart ikke kan fremskaffe mere plads. Derfor kunne man arbejde med alternative metoder for flere grønne områder, som grønne tage og facader, flere træer i gaderne, på hjørnerne og ikke mindst de private arealer. Især i de ældre gårdhaver vil der i høj grad være mulighed for at udbygge de eksisterende forhold med lokal afledning af regnvand og andre grønne tiltag.

Byfornyelse

Ifølge byfornyelsesloven kan kommunen yde tilskud til ejer- og andelsboliger samt til udlejningsboliger. Ved toilet udenfor boligen er ejerforholdet uden betydning, og alle kan søge midlerne og få støtte. Ved ombygning af eksisterende toilet og bad er kriteriet, at ejendommen skal ligge indenfor handlingsplanområdet og kun lejeboliger kan komme i betragtning. For alle bygninger kan der endvidere ydes tilskud til energirigtige tiltag ift. klimaskærmen og ressourcebesparende løsninger - ift. energi- og vandforbrug i boligen.

21 % af boligerne mangler bad - svarende til 1.018 boliger. 114 boliger mangler toilet og bad, og 17 boliger har ikke installeret fjernvarme.

Det er en del af Københavns Kommunes strategi for bygningsfornyelse, at ejendomme beliggende i kvarterer, der er under områdefornyelse prioriteres i forbindelse med fordelingen af byfornyelsesmidler. Og der er behov for en byfornyelsesindsats i området, der både har et relativt højt antal ejendomme med installationsmangler og et stort potentiale i forhold til energibesparelser.

Centrale Vesterbro Vest udgøres af en ældre boligmasse på i alt 4.909 boliger. 16 % af boligerne er opført før 1901, mens hovedparten på 76 % er opført i perioden 1901-1930. Området kan fremhæves som et homogent kvarter, med varierende bevaringsværdi - dog med en overvægt af bygninger i kategorien "middel bevaringsværdi". Generelt er bygningerne udvendig i en rimelig stand, men en række af bygningerne er forsømte, har installationsmangler og trænger til gennemgribende reovering. De udgør et stort potentiale i forhold til energireovering, der udover positive miljømæssige effekter også vil medføre en række forbedringer i form af højere boligstandard og lavere udgifter til energiforbrug.

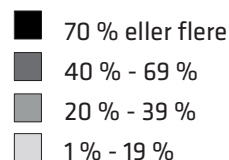
Fordeling af boligernes ejerforhold i Centrale Vesterbro Vest (bilag 2, temakort 2):

Ejer- og andelsboliger	3.802 boliger	77 %
Privat udlejning	679 boliger	14 %
Almene boliger	428 boliger	9 %

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Boliger med installationsmangler, pr. 01.01.2010.
Karréer med mindre end 0,5 procent boliger med
installationsmangler er ikke medtaget

Boliger med installationsmangler på Centrale Vesterbro Vest

Københavns Kommunes byfornyelsesstrategi tager samtidig afsæt i en vision om bæredygtighed i bred forstand. Byfornyelse skal ske med tanke på social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed. Solidaritet med kommende generationer, ressourceeffektivitet, og en begrænsning af CO₂-udledning spiller derfor ind på fordelingen af byfornyelsesmidlerne.

Københavns Kommune har iværksat en klimaplan, med mere end 50 konkrete initiativer i en handlingsplan. Det overordnede mål er at blive CO₂ neutral hovedstad i 2025. Delmålet er en reduktion af CO₂-udledningen på 20 % i 2015, Københavns Kommune vil opnå 10 % af den samlede CO₂ reduktion i 2015 via byggeri og re-

novering af bygninger.

På Vesterbro har Miljøpunkt Vesterbro-Sydhavn allerede formuleret en lokal klimaplan for bydelen. Den har opbakning fra lokaludvalget, og der er igangsat møder med boligafdelinger i området. Ønsket er en bredt funderet energiindsats, med et helhedsorienteret perspektiv i energirenoeringen generelt. Udover de konkrete byggetekniske løsninger arbejdes der derfor også med boligkvalitet, brugerbehov og ønsker samt adfærd. Potentialet er ifølge rapporten stort. En grundig renovering og energioptimering af den ældre bygningsmasse beskrevet herover vil nedbringe Vesterbros samlede CO₂-reduktion med ca. 20 %. Pga. den omfattende byfornyelse

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

på Indre og Ydre Vesterbro, ved vi at potentialet i Centrale Vesterbro Vest er endnu større. Fremtidige byfornyelsesmidler vil blive prioriteret til projekter, hvor miljø- og klimamæssige arbejder indgår.

Tidligere kvarterløftprojekter og igangværende områdefornyelsesprojekter har haft stor succes med at gøre en særlig indsats for at informere boligafdelinger og administratorer om mulighederne for at søge byfornyelsesmidler og hjælpe ansøgerne i processen. Dette vil også være aktuelt i en områdefornyelse på Centrale Vesterbro, da byfornyelsen tidligere har haft fat i dette område uden at nå ud til alle.

Sammenhæng med de omkringliggende områder

Centrale Vesterbro er omgivet af byudviklingsområder fra Carlsberg i Vest, over Bavnehøj i Syd til Købbyen i Øst. Det er vigtigt, at der skabes gode forbindelser, nedbrydes barrierer og skabes sammenhænge på tværs, så Centrale Vesterbro får del i den byudvikling, der foregår i nærområderne. Som et eksempel ønsker Carlsberg en tættere kontakt til centrum og ser således indad, hvor Vesterbro vender sig udad. Med et Vesterbro under udvikling og et åbent Carlsberg behøver bydelen ikke længere at stoppe ved Enghave Plads. Carlsberg kan understøtte allerede etable-

rede byrum som Sønder Boulevard såvel som at tilbyde helt nye muligheder i kraft af sin unikke karakter. Carlsberg Ejendomme har allerede fokus på et stærkt samarbejde med lokalområdet og ønsker at understøtte allerede eksisterende aktiviteter, organisationer, skoler og lignende på Vesterbro. Et eksempel er afholdelse af events, festivaler og sportsaktiviteter, som har svært ved at finde sin plads andre steder i byen - specielt i de kommende år, hvor metrobyggeriet vil præge Enghave Plads.

Som led i denne strategi ser Carlsberg Ejendomme de nye byrum som en ny ramme for Vesterbros borgere. Tilsammen kan udviklingen af Carlsberg og en områdefornyelse på Centrale Vesterbro understøtte Vesterbros potentiale for et styrket og mangfoldigt byliv. I arbejdet med en ny områdefornyelse på Centrale Vesterbro er det vigtigt at være opmærksom på landemærker og markante byrum, der kendetegner området. Vesterbro er ikke blot kendt for sin varierede sammensætning af beboere, men har også mange fysiske kendetegn, der ligger både inden og uden for områdets grænser, hvilket ligger fint i tråd med samarbejdet på tværs af bydelene. Områdefornyelsen vil arbejde for at underbygge disse landemærker og markante byrum, så Vesterbro vil bibeholde sin stærke identitet.

Siloen på Carlsberg ses som pejlemærke mange steder på Vesterbro

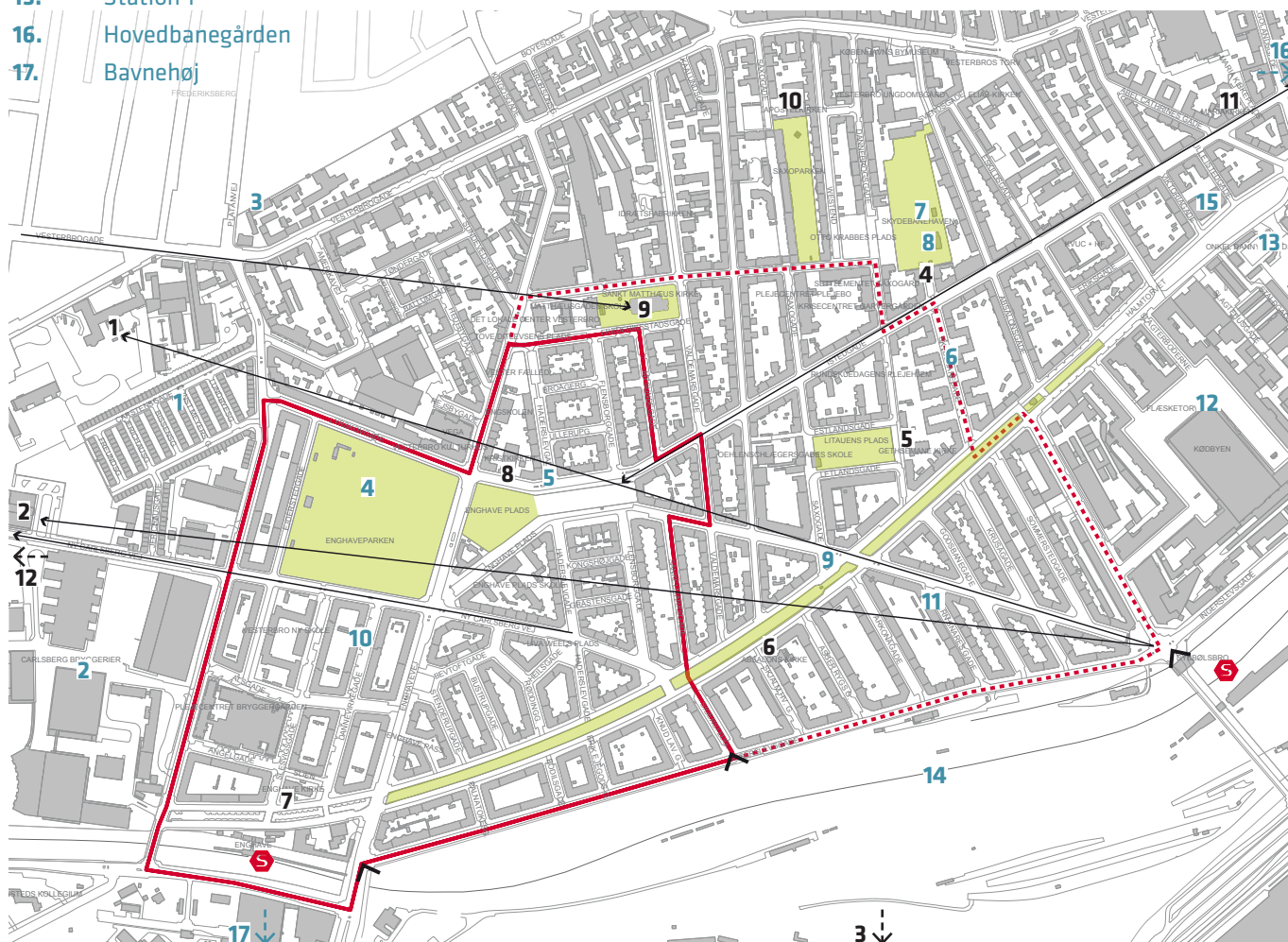
CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Markante byrum og bygninger

- 1: Humleby
- 2: Carlsberg
- 3: Kvarteret omkring "Sorte hest"
- 4: Enghaveparken
- 5: Enghave Plads
- 6: Skydebanegade
- 7: Skydebanehaven
- 8: Skydebaneporten
- 9: Sønder Boulevard
10. karakteristisk karrébebyggelse
11. karakteristisk karrébebyggelse
12. Den Hvide Købby
13. Den Brune Købby
14. Banetracé
15. Station 1
16. Hovedbanegården
17. Bavnehøj

Fikspunkter og varetegn

- 1: KB silo på Carlsberg
- 2: Højhus på Carlsberg
3. H. C. Ørsted Værket
4. Skydebanemuren
5. Gethsemane Kirke
6. Absalons Kirke
7. Enghave Kirke
8. Kristkirken
9. Skt. Matthæus Kirke
10. Apostelkirken
11. Maria Kirken
12. Elefantporten

Markante byrum og bygninger samt fikspunkter og varetegn i området omkring Centrale Vesterbro Vest

4. FAKTA OM CENTRALE VESTERBRO VEST

Sammenlignet med Københavns Kommune skiller Centrale Vesterbro Vest sig ud fra gennemsnittet ved at have en markant større andel boliger med installationsmangler, en større andel beboere med oprindelse i ikke-vestlige lande og en mindre andel små boliger under 60 kvm (se bilag 1). Yderligere har Centrale Vesterbro Vest en højere andel beboere, som har folkeskolen som højeste uddannelsesniveau. Endelig viser en nærmere analyse, at der i kvarteret er områder, hvor koncentrationen af fattige er over 20%⁷.

C Flere børn på Vesterbro
Centrale Vesterbro har gennemgået en betydelig ændring i befolkningens alderssammensætning over de sidste 10 år. Overordnet går udviklingen i retning af flere børn og unge og flere i gruppen mellem 30 og 59 år. Fraflytningsprocenten i kvarteret er lav, og ændringen i befolkningssammensætningens alder er bl.a. et udtryk for, at man bliver boende på Vesterbro, også når man har fået børn (se figur på s. 35).

Den stigende andel børn og unge på Centrale Vesterbro betyder at presset på kvarterets insti-

tutioner og skoler øges. På trods af at søgningen til privatskoler er for opadgående, ser det ud til, at forældrene på Centrale Vesterbro ønsker, at deres børn skal gå i den lokale folkeskole. Kvarterets to folkeskoler, Vesterbro Ny Skole og Tove Ditlevsens Skole er begge en del af projekt Socialrådgivere på Skolerne sammen med 29 andre Københavnske folkeskoler. Socialrådgiverne skal i samarbejde med Socialforvaltningen understøtte skolens arbejde med elever i faldende trivsel samt udsatte børn og unge.

Beskæftigelsesmæssige udfordringer

Beskæftigelsessituationen på Centrale Vesterbro Vest adskiller sig ikke fra det generelle billede i kommunen. Lokale kommunale aktører oplever, at en af de væsentligste udfordringer i forhold til beskæftigelsessituationen er målgruppen af unge 18-29 årige, der har svært ved at få fodfæste i enten uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet. Der er tale om en meget sammensat gruppe af både ressourcetsvage og mere ressourcestærke unge, der på grund af personlige problemer har udfordringer i forhold til at fastholde eller færdiggøre en uddannelse eller et beskæftigelsesforløb. En anden central målgruppe er kvinder mellem 18 og 49 år, der på grund af både somatiske og psykiske problemer er udenfor arbejdsmarkedet - herunder en forholdsvis stor andel både kort- og langtidssygemeldte.

Social ulighed i sundhed

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vurderer, at sundhedstilstanden overordnet betragtet er identisk med den gennemsnitlige sundhedstilstand for resten af København. Dog kræver

⁷ Fattigdom i København, Socialforvaltningen 2008

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

	0 - 17 år	18 - 29 år	30 - 59 år	60 + år
2000:	13 %	37 %	39 %	10 %
2010:	16 %	26 %	48 %	10 %

Udviklingen i alderssammensætning på Centrale Vesterbro fra 2000-2010

sundhedstilstanden i området mellem f.eks. Vesterfælledvej og Enghavevej særlig opmærksomhed, da den ligger under det københavnske gennemsnit. Den ringere sundhedstilstand slår igennem i de samme områder, hvor andelen af fattige er høj og kan dermed relateres til social ulighed i sundhed.

Udsatte grupper er synlige i gadebilledet

Udsatte grupper og skæve eksistenser er synlige på det Centrale Vesterbro og færdes side om side i byrummet med de øvrige vesterbroere. På Centrale Vesterbro Vest er det primært alkohol- og blandingsmisbrugere, der er synlige i gadebilledet særligt i området på og omkring Enghave Plads og Tove Ditlevsens Plads. Konsulentfirmaet Hausenberg har i 2009-10 gennemført projektet "Byen som dagligstue" Byfornyelse med plads til socialt udsatte". Her beskrives Enghave Plads, som en af de mest velfungerende pladser/byrum i landet. Det unikke ved Enghave Plads er ifølge Hausenberg, at mange forskellige bruger pladsen samtidig og føler sig trygge herved - ikke mindst de udsatte:

Enghave Plads lader til at være et af de steder, hvor mange udsatte føler sig trygge, og politiet har heller ikke pladsen som en del af sine patruljeringssteder på Vesterbro... Denne tryghed viser sig også i at de udsatte har overskud og tillid til at tale med alle, der ønsker at snakke med dem⁸.

I skrivende stund er Enghave Plads spærret af, og den store gruppe af øldrikkere, som for en kort stund var "hjemløse", har nu slået sig ned på det område af Enghave Plads helt ud mod Enghavevej, der tidligere fungerede som hundetoilet. Der er således fundet en midlertidig løsning på problemstillingen omkring øldrikkerne på Enghave Plads, en løsning, der ser ud til at kunne fungere frem til færdiggørelsen af metrobyggeriet.

Tal fra 2008 viser, at der i det Centrale Vesterbro Vest særligt er et område mellem Sønder Boulevard og Enghave Plads, hvor en del af beboerne (over 19 %) kan betegnes som fattige⁹.

⁸ Hausenberg, *Byen som dagligstue* s.36

⁹ Jf. definitionen af fattige i *Fattigdom i Københavns Kommune 2010 - En status* s. 8 og 21

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

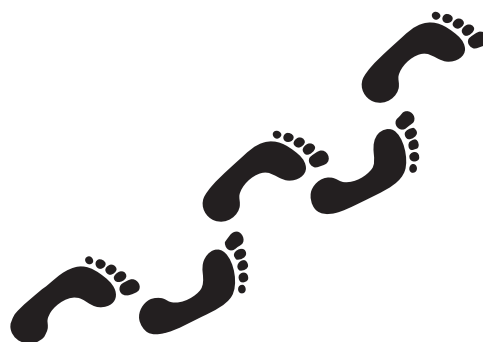
Prostitution er et udbredt problem på Vesterbro, og ikke kun i forhold til gadeprostitutionen på Indre Vesterbro og Centrale Vesterbro Øst. En undersøgelse af omfanget af massageklinikker i Københavns Kommune viser, at 20% af disse er lokaliseret på Vesterbro og hovedsagligt bemandedes af udenlandske kvinder - først og fremmest kvinder fra Thailand¹⁰. Bevæger man sig rundt i kvarteret, vil man opdage, at der flere steder i sidegaderne er butiks- og kælderlokaler, der bruges som massageklinikker.

Trygge vesterbroere

Københavns Kommune udarbejder hvert år et indeks for trygheden i de forskellige bydele og distrikter. Ifølge Tryghedsindekset¹¹ er trygheden blandt beboerne i det Centrale Vesterbro Vest (distrikt 26) generelt lidt højere end gennemsnittet for byen, og trygheden er steget en smule fra 2009 til 2010. Nabolagsproblematikker, der vedrører narkotika, er det eneste område, hvor beboerne oplever, at der er et behov for en intensiveret indsats.

Der drikkes øl flere steder i gadebilledet på Vesterbro

¹⁰ Redegørelse om prostitution i København, Københavns Kommune, Socialforvaltningen 2008

¹¹ Tryghedsindeks København 2010, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

5. RAMMER FOR OMRÅDEFORNYELSEN PÅ CENTRALE VESTERBRO

5.1 Kommunal organisering

Det er Københavns Kommunes mål at realisere en helhedsorienteret områdefornyelse med inddragelse af de øvrige forvaltninger i relevante faser. Områdefornyelsen hører under Teknik- og Miljøudvalget, og det er Teknik- og Miljøforvaltningens opgave at koordinere den helhedsorienterede og tværgående indsats, samt at fungere som det administrative bindeled mellem forvaltninger, lokalområde og øvrige aktører.

Nyt organisatorisk set-up

For at sikre et bredt kommunalt engagement på tværs af de syv forvaltninger i Københavns Kommune, er der etableret et nyt organisatorisk setup i relation til bl.a. de områdebaserede indsatser og herunder naturligvis områdefornyelserne.

Det nye i organiseringen er Borgmesterforum, hvor alle de syv københavnske borgmestere er repræsenteret. I relation til de områdebaserede indsatser er Borgmesterforum et rådgivende organ, som først og fremmest skal sikre helheds-syn, tværkommunal deltagelse og samarbejde. Fremadrettet vil kvarterplaner, såvel som kommende ansøgninger om områdefornyelser, blive præsenteret for Borgmesterforum, inden de sendes til politisk behandling i Teknik- og Miljøudvalget og Borgerrepræsentationen.

Herudover kobles de øvrige forvaltninger direkte på samarbejdet med lokalområdet. Lokale repræsentanter fra forvaltningerne deltager sammen med repræsentanter fra kvarteret i arbejdsgrupper omkring konkrete projekter i kvarteret, hvilket sikrer konsensus mellem borgere, områdefornyelsen og lokale kommunale aktører.

På lokalt niveau kan organiseringen først endeligt fastlægges efter gennemførelsen af det forprojekt, der skal afdække eksisterende demokratiske fora og lokale netværk i første kvartal 2011. Det forventes, at der nedsættes en styregruppe bestående af en gruppe faste medlemmer samt skiftende medlemmer, der deltager i styregruppen som en konsekvens af deres engagement i konkrete projekter og arbejdsgrupper under områdefornyelsen. Styregruppen får til opgave at gennemføre områdefornyelsen indenfor rammerne udstukket af Borgerrepræsentationen.

5.2 Forankring

Målet med områdefornyelsen er at igangsætte en bæredygtig fornyelsesproces, som kan fortsætte efter områdefornyelsesindsatsens ophør. Samtidig er det vigtigt, at de kræfter, der er bragt i spil gennem lokale netværk og private investeringer får mulighed for at fortsætte. Derfor skal forankring af indsatserne under områdefornyelserne allerede fra starten overvejes og medtænkes i planlægningen.

I områdefornyelsens sidste fase skal der udarbejdes en forankringsplan, som indeholder en konkret stillingtagen til organisatorisk og driftmæssig forankring af de enkelte projekter. Her skal det også fremgå, hvilke projekter der skal afsluttes, hvilke projekter der skal videreføres driftmæssigt i kommunalt regi, og hvilke der skal videreføres af lokale foreninger, netværk og lignende.

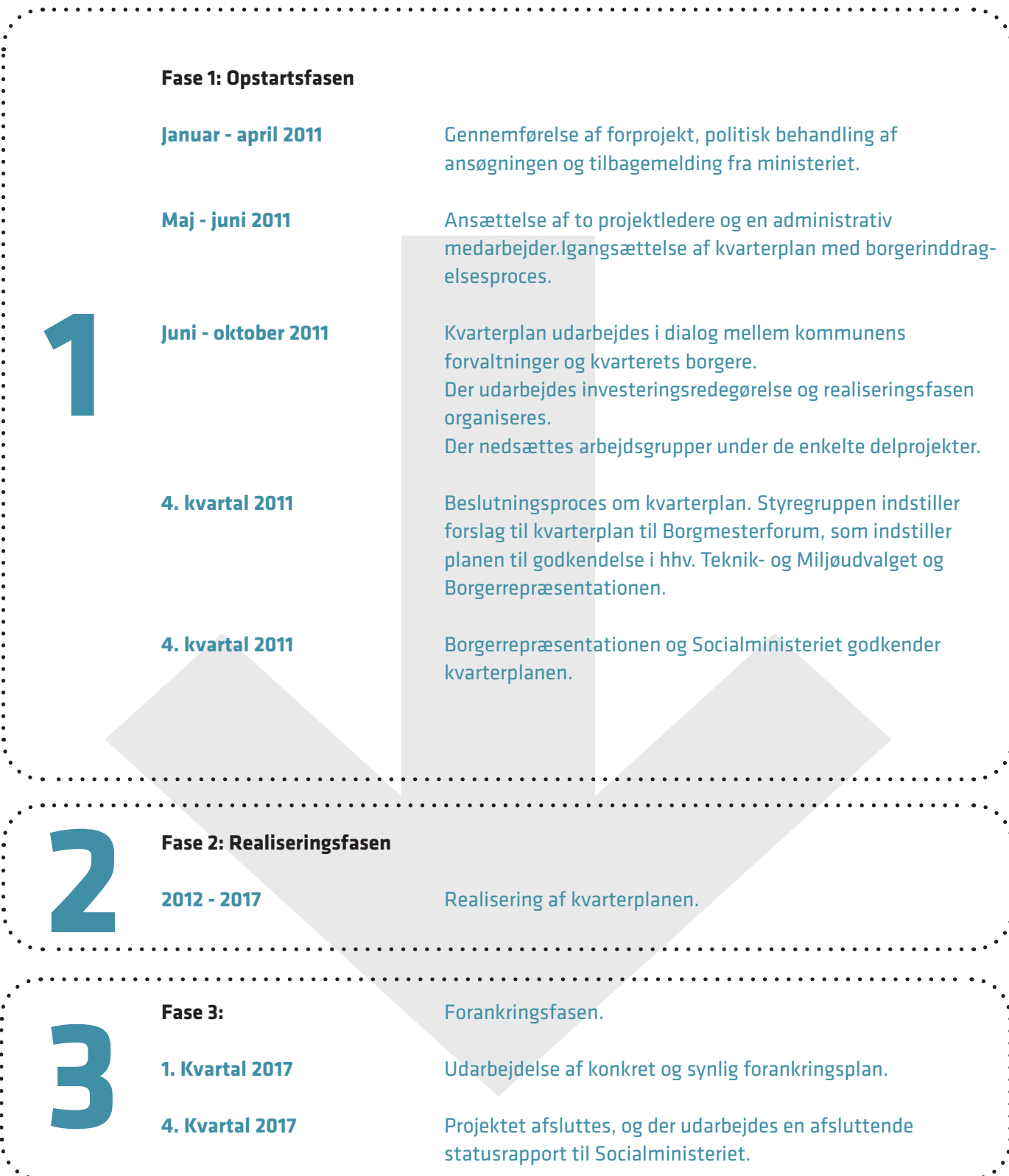
5.3 Evaluering

Københavns Kommune finder det vigtigt, at områdefornyelsesindsatserne løbende evalueres. Kommunen ønsker med evalueringsarbejdet at indsamle erfaringer om best practice til brug for det enkelte projekt og for områdefornyelserne generelt. Der er derfor udarbejdet et årshjul for evaluering af områdefornyelserne, som dels består af en årlig indsamling af kvalitative såvel som mere kvantitative data, bearbejdning og analyse af det indsamlede materiale, debat og erfaringsudveksling områdefornyelserne i mellem og efterfølgende justeringer af delprojekter og det samlede projekt. Det er Teknik- og Miljøforvaltningen, der har ansvaret for gennemførelsen af evalueringen i tæt samarbejde med projektlederne for områdefornyelsen på Centrale Vesterbro. Herudover udarbejdes statusrapporter til Socialministeriet to år inde i projektperioden samt ved projektets afslutning i 2017. Endelig indgår

områdefornyelserne i Teknik- og Miljøforvaltningens helhedsorienterede driftsstrategi, hvilket bl.a. betyder, at der to gange årligt gennem hele projektperioden måles på fremdriften i kvartierplanen og i den eksterne finansiering, der genereres i relation til områdefornyelserne.

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

5.4 Foreløbig tidsplan for Centrale Vesterbro Øst og Vest

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

5.5 Økonomi for Centrale Vesterbro Øst

København Kommune ansøger om 10 mio. kr. af den statslige udgiftsramme til områdefornyelsen på Centrale Vesterbro Øst.

Af nedenstående skema fremgår det, hvordan midlerne til indsatsen i området tænkes fordelt. Heri er indregnet 20 mio. kr. af kommunens midler og 10 mio. kr. fra den statslige udgiftsramme. Det samlede budget for områdefornyelsen er således 30 mio. kr.

Københavns Kommune anser det for vigtigt at mobilisere private investeringer i kvarteret, og at inddrage private ressourcer i områdefornyelsen. Dette vil bl.a. ske ved, at:

- søge at igangsætte offentlige-private partnerskaber (OPP)
- indgå tæt samarbejde med helhedsplanen Dialog Vesterbro
- samarbejde med private fonde, organisationer, foreninger o.l. Kommunen har gode erfaringer med at organisere samarbejder i partnerskaber mellem kommunen og private aktører.
- at forudsætte privat medfinansiering som betingelse for at opnå støtte til projekter på private fællesveje, privat grund, o.l.
- at forhandle med ejerne af private udlejnings-ejendomme om finansiering af vedligeholdelsesarbejder ved bygningsfornyelse
- at forhandle med de berørte ejendomme om medfinansiering af fælles friarealer

Projekter og aktiviteter	16.000.000 kr.
Små synlige projekter	5.000.000 kr.
Information og møder	1.000.000 kr.
Projektteam, diverse borgerinddragelsesaktiviteter, fundraising, organisering af samarbejde mm.	7.200.000 kr.
Udvikling af strategi for hjørner i kvarteret	300.000 kr.
Lokaler	500.000 kr.
I alt	30.000.000 kr.

Fordeling af midler til indsatsen i den ordinære områdefornyelse på Centrale Vesterbro Vest

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

BILAG 1: STATISTISK OVERSIGT - CENTRALE VESTERBRO VEST

Tabel 1 Centrale Vesterbro - aldersfordeling pr. 1.1. 2009

	Centrale Vesterbro Øst	Centrale Vesterbro Vest	København
Beboere i alt	8.961	8.826	518.574
0-17 årige	15,2%	16,3%	17,3%
18-29 årige	26,8%	24,1%	24,4%
30-59 årige	49,1%	48,5	43,0%
60+	8,9%	11,1%	15,3%

Obs: Centrale Vesterbro har en højere andel 0-5 årige end gennemsnittet for København

Tabel 2 Centrale Vesterbro - sociodemografiske forhold pr. 1.1.2008

	Centrale Vesterbro Øst	Centrale Vesterbro Vest	København
Folkeskolen som højeste udd.	19,3%	26,7%	22,9%
Gymnasial udd.	9,2%	8,3%	8,4%
Erhvervsfaglig udd.	14,2%	15,8%	18,8%
Videregående udd.	33,2%	28,8%	29,3%
Under udd.	24,1%	20,4%	20,6%
Med oprindelse i 3. lande	10,2%	17,2%	14,5%
Udenfor arb. styrken	20,8%	24,0%	23,9%

Tabel 3 Centrale Vesterbro - boliger pr. 1.1. 2010

	Centrale Vesterbro Øst	Centrale Vesterbro Vest	København
Boliger i alt	5.205	4.909	296.115
Almene boliger	9,4%	8,7%	20,2%
Ejeboliger	10,3%	5,0%	20,4%
Andelsboliger	59,6%	72,4%	32,5%
Privat udlejning	20,2%	13,8%	25,1%
Off. ejede boliger	0,5%	0%	1,9%

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Tabel 4 Centrale Vesterbro - boligstørrelser pr. 1.1.2010

	Centrale Vesterbro Øst	Centrale Vesterbro Vest	København
Boliger under 60 m2	28,6%	26,4%	31,1%
Boliger fra 60-79 m2	36,9%	34,3%	29,1%
Boliger fra 80-99 m2	20,6%	20,8%	19,7%
Boliger fra 100-119 m2	8,0%	11,2%	9,3%
Boliger over 120 m2	5,9%	7,3%	10,8%

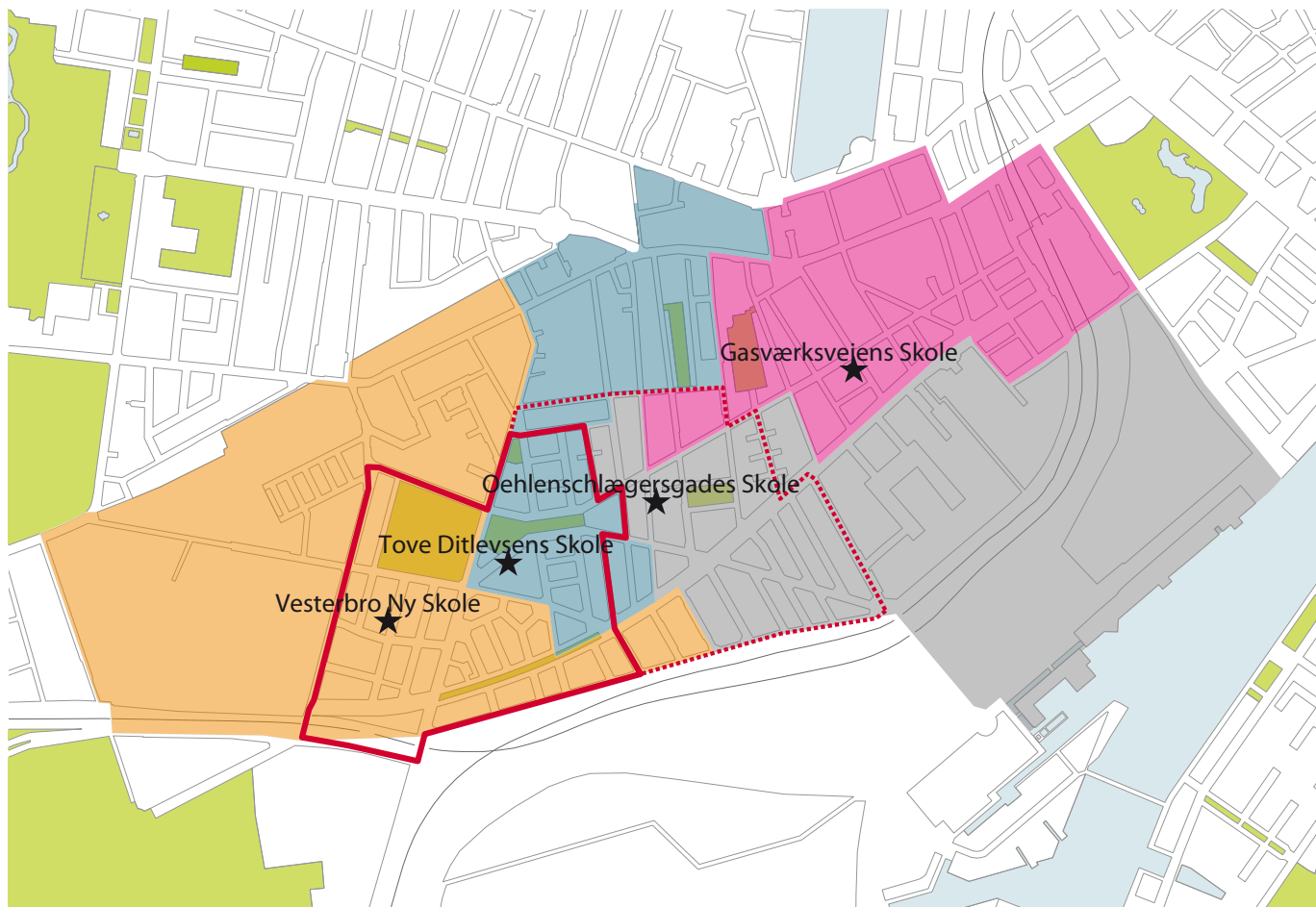
Tabel 5 Centrale Vesterbro - arbejdspladser pr. 1.1.2008

	Centrale Vesterbro Øst	Centrale Vesterbro Vest	København
Arbejdspladser i alt	1.634	1.294	345.771
Fremstilling	8,6%	2,2%	5,5%
Bygge- og anlæg	4,9%	6,2%	2,1%
Handel, hotel og restauration	15,1%	15,8%	16,1%
Transport og kommunikation	1,8%	2,9%	7,6%
Finansiering og forretningsservice	22,1%	19,5%	27,1%
Offentlig administration	6,6%	0%	10,6%
Undervisning	8,2%	13,3%	6,5%
Social og sundhed	24,1%	26,4%	13,7%
Renovation, foreninger og forlystelser	7,0%	12,0%	10,1%
Uoplyst	1,6%	1,7%	0,7%

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

BILAG 2: TEMAKORT

Temakort 1: Skoledistrikter på Centrale Vesterbro Vest

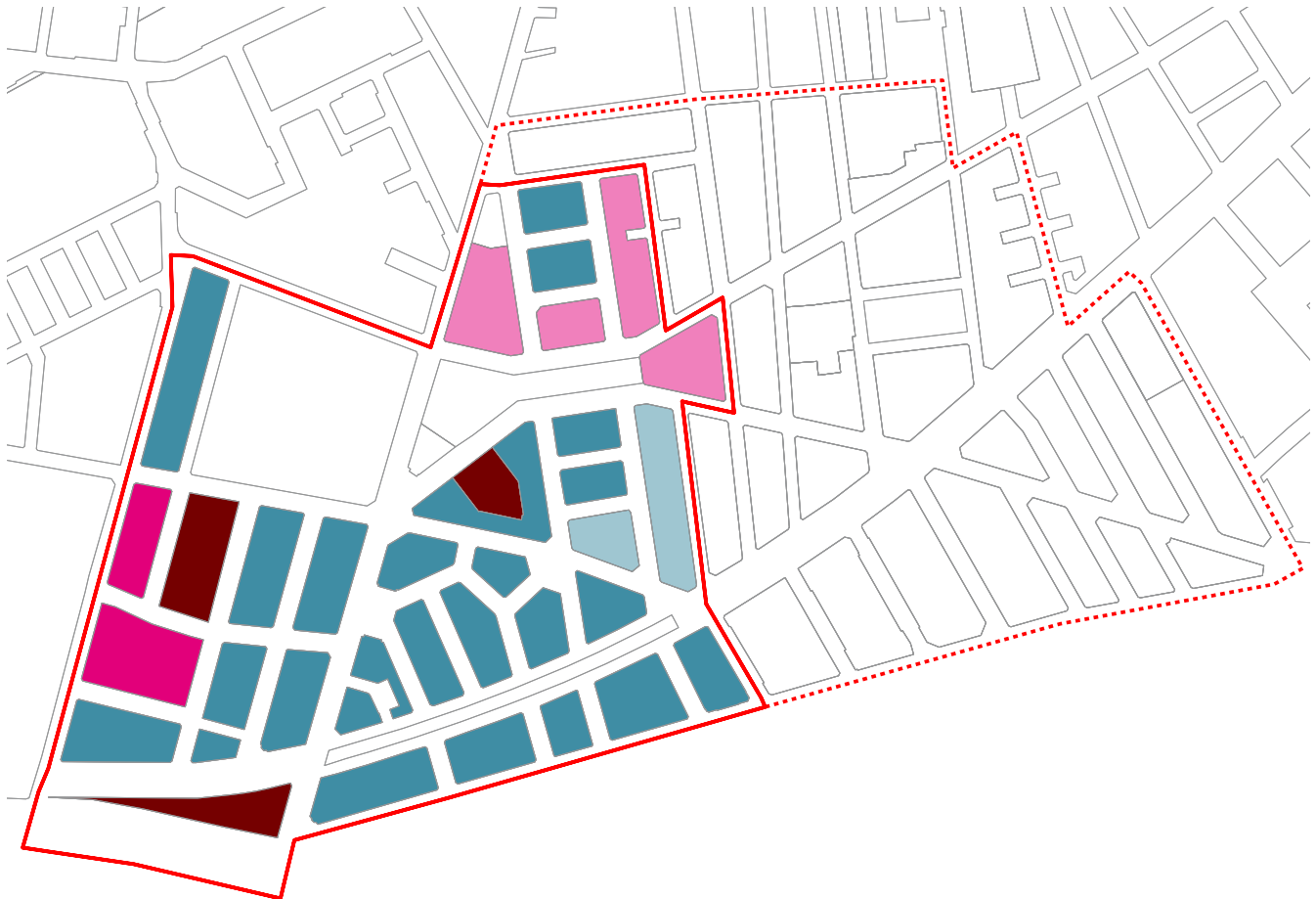

- Oehlenschlägersgades Skoles skoledistrikt
- Gasværksvejens Skoles skoledistrikt
- Tove Ditlevsens Skoles skoledistrikt
- Vesterbro Ny Skoles skoledistrikt

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

Temakort 2: Ejerformer på Centrale Vesterbro Vest

- Overvejende almene boliger
- Overvejende privat udlejning
- Overvejende andelsboliger
- Blandede ejerformer
- Ingen boliger/kommunalt

CENTRALE VESTERBRO VEST - RUMMELIGHED MED PLADS(ER) TIL ALLE

BILAG 3: VURDERINGSSKEMA FOR CENTRALE VESTERBRO VEST

Vurderingsskema for Ældre byområder i større byer, hvor der er et væsentligt behov for bygningsfornyelse

Vurdering	Betydning
0	Ikke relevant
1	Ikke noget problem
2	Et lille problem
3	Et vist problem
4	Et stort problem
5	Et meget stort problem

Er det et problem, at der er:	Vurdering på en skala 1-5
Fysiske forhold i området	
- nedslidte boliger med dårlig standard?	5
- ensidig boligstruktur?	1
- behov for fælles friarealforbedring ved boligerne?	5
- behov for nedrivning, renovering eller omdannelse af erhvervsbygninger?	1
- grimme eller nedslidte byrum?	5
- trafikproblemer?	4
- manglende beboer- og fritidsfaciliteter?	4
- nedslidte eller manglende friarealer?	5
Sociale forhold i området	
- mange beboere, som mangler beskæftigelse?	3
- mange beboere, som har sociale problemer ?	4
- problemer med kriminalitet og hærværk mv.?	3
Erhverv	
- genevoldende erhverv?	2
- mangler erhverv, som kan bidrage positivt til områdets udvikling?	3
Organisatoriske forhold i området	
- et svagt foreningsnetværk?	5
- svært at etablere samarbejdspartnere til områdefornyelsen?	1
Byfunktioner i området	
- manglende nærhed til privat service?	4
- manglende nærhed til offentlig service?	2
- manglende muligheder for fritidsaktiviteter?	4

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Center for Bydesign
Postbox 447
1505 København V
Telefon 3366 3500
E-mail: bydesign@tmf.kk.dk
www.kk.dk

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

